

Naročnina

Dnevna izdaja

za državo SHS

mesečno 20 Din

polletno 120 Din

celoletno 240 Din

za inozemstvo

mesečno 35 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugos-

laviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Cjubilana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo: 7563, Zagreb:
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Iz senzacija - prevara

r Belgrad, 5. oktobra. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na »senzacija« »Jutra« o bivanju predsednika vlade v Sloveniji, je g. dr. Korošec dal sledečo izjavo: »Kar se tiče senzacionalne vesti ljubljanskega »Jutra« o nekakem poskusu, da se sestane s g. dr. Mačkom, Vas prosim, da počakate na Mačkov odgovor, kateremu je o tem sigurno več znano, nego meni.«

Graški »Volksblatt« je z dne 3. oktobra prinesel vest, datirano iz Zagreba, ki se glasi: »Popolnoma nepričakovano je prišel v soboto zvečer v Ljubljano ministrski predsednik dr. Korošec. Takoj nato je odšel v Maribor, kjer je imel zaupna posvetovanja z nekaterimi svojimi prijatelji. Zvedelo se je, da hoče s posredovanjem nekaterih nevtralnih slovenskih politikov priti v stik s Hrvati, ki potujejo preko Maribora v Gradec na gospodarsko razstavo.« Ko je bil ta list iz Gradca še isti dan v Ljubljani, je prineslo ljubljansko »Jutra« z dne 4. oktobra senzacionalno odkritje, da sta šla v Gradec na razstavo dr. Maček in Predavec (ista številka »Volksblatta« prinaša namreč na prvi strani tudi razgovor z dr. Mačkom!) in se je na poti v Maribor hotel z njima sestati sam dr. Korošec. Oba hrvatska politika pa da sta energično odklonila Koroščevo ponudbo. Običajna ugibanja »Volksblatta« so dala — da se varuje originalnost »Jutra« — včerajšnjemu »Slov. Narodu« povod, da se je sam sebe razveselil in zapisal: »Razkritje »Jutra« o pravem namenu dr. Koroščevega nedeljskega izleta v Slovenijo so izzvala v Belgradu ogromno senzacija. — Dr. Korošcu očitajo nelojalnost in napovedujejo — čujte in strmite! — razkol v SLS!« Kajti dr. Brejce Stanovnik, Gabrovšek itd.

Na drugem mestu prinašamo izjavo češkoslovaškega zdravstvenega ministra dr. Tiso, ki izrecno priznava, da je kot duhovnik in kot zastopnik slovaške ljudske stranke v vladi imel mnogo interesa zvedeti, kaj je resnice na tatarskih vesteh, ki jih opozicija širi iz naše kraljevine v inozemstvo. Dr. Tiso je bil mnenja, da je jugoslovanski episkopat že posadil dr. Korošca na zatožni klopi. V resnici pa je v osebnih razgovorih prišel ravno do nasprotnega prepričanja in dognal kot tuj državljan, a minister bratske češkoslovaške države, da so bile te vesti enostavno laž.

Vzeli smo dva slučaja: »preplonkan« graški »Volksblatt« in iz trte izvito nasprotstvo med dr. Korošcem in jugoslovanskim episkopatom, da na najnazornejši način pokažemo, koliko je še dati na politiko in poročila demokratskega časopisja. Odpravili bi ga v vsakem slučaju s potezo peresa in zlasti ugibanja o Koroščevem bivanju v Ljubljani so tako čudovito prirojen zmožnostim organov iz Knafljeve ulice, da ne zaslužijo niti stavka resne polemike. Za kar nam gre, je to, da v tolažbo tistih, ki so usojeni na politično izobrazbo in vzgojo take vrste, povemo, da so politične smernice naše notranje politike pač take:

Intrigirati zoper dr. Korošca in SLS je danes boj, ki ne zaleže več. Daleč za nami je že doba, ko se je na nekaterih vplivnih strankarskih in državnih mestih dvomilo v lojalnost, državotvornost in državništvo šefa SLS in sedanje vlade. Državno življenje mora končno preboleti krizo, v kateri žanjejo denuncijanti in intriganti in iti na ustvarjajoče delo s tistimi, ki so s srcem in razumom pri domači zemlji in domačem ljudstvu. Če zoper te može ruje SDS iz Ljubljane, lahko zaupamo njenim pristašem, da je ta glas resnično — glas vpijočega v puščavi. Kajti končno: V Ljubljani se ne odloča o državni politiki, drugod je SDS doigrala!

Nadalje naj vedo, da izven sedanje vladne kombinacije, zlasti pa njenega radikalnega dela, ni dana podlaga, na kateri bi se moglo pristopiti k direktnim pogajanjem z Radičevim stranko. Tisti motivi, ki so pa privedli do demokratsko-radičevskega kluba in zveze, pa ginevajo iz dneva v dan in samostojni demokraciji se bodo le prekmalo zavedli, da so zopet — nepotrební. Naj nam SDS navede le eno sedanje vladno skupino, ki bi se hotela z njo pogajati in naj nam pristaši te stranke odkrito izpovedo, ali so v svojih listih, takih poročil tako strastno žejnih, čitali le eno veselo oznanilo?

Končno še: Politika je realno življenje. Umetno stvarjanje političnega duševnega razpoloženja se ne da dolgo držati nikjer, kjer je narod vsaj poprečno zrel. Ali ne zadostuje že navedena slučaja za dokaz, da SDS sploh nima za slovenski narod, kaj šele za njegovo inteligenco dostojne politike?

Razgovor z ministrom dr. Tiso

Ljubljana, 5. oktobra. Danes je sprejel češkoslovaški zdravstveni minister dr. Tiso našega urednika in mu dovolil daljši razgovor. Izvajal je: »Namen mojega potovanja v Jugoslavijo je bil ta, da pregledam Vaše zdravstvene ustanove, posebno pa toplice. Hotel sem navezati osebne stike in priti skupaj z merodajnimi čitatelji. Smatram, da je zelo velikega pomena, če se bosta bratski državi odslej v tem oziru spopolnjevali. Ustanovil naj bi se stalni strokovni odbor za izmenjavo medsebojnihkušenj in misli. Mnenja sem, da sta obe državi, zlasti kar se tiče toplic, na najboljši poti, da postaneta privlačna točka za svoje in za tujce in se razvije čim največji tujski promet. S svojim obiskom sem popolnoma zadovoljen. Z veseljem moram ugotoviti, da zdravstvene ustanove pri vas sijajno napredujejo in da je tako srednjim kot pokrajinskim vladam veliko lažje na srcu, da se zdravju naroda posveti čim največji skrb.

Kar se tiče mojega mišljenja o političnem sporu med vami, ki sem ga imel pred prihodom in ki ga imam po odhodu, lahko izjavim, da so poročila, ki krožijo in se razpošiljajo v inozemstvo, skrajno pretirana. Jugoslavija ima, tako kot vse druge države, svoje notranje težave, vendar pa je skupnost usode in državotvornost vseh treh narodov tako močna, da se moram poročilom, ki jih nekdo lansira v svet in ki naj bi napovedovale razpad države, le čuditi. Mi v Pragi res nismo takoj razumeli vloge g. predsednika dr. Korošca, ko je prevzel predsedstvo vlade. Morda je res da je bila tudi naša stranka napačno informirana. V tem oziru je brezdvoma tudi »Slovak«, naše glavno glasilo, pisal na podlagi napačnih informacij. Skrbel bom, da se to odslej ne bo dogajalo več. Vloga dr. Korošca je izrazito državotvorna, vzvišena nad vsako malenkostjo in zgodovina Slovenske ljudske stranke je trden dokaz, da se je usoda države zaupala v prave roke. Kako napačne informacije se pošiljajo v svet, se vidi iz tega, da smo mi bili res prepričani, da je jugoslovanski episkopat proti dr. Korošču. Na svojem potovanju sem se prepričal, da je ravno nasprotno res.

Na Vaše vprašanje, če je računati s koncentracijo češkoslovaških strank, Vam morem odgovoriti le to, da je vprašanje zelo težko. Naša slovaška ljudska stranka se je oprijela konstruktivnega dela na državi in bo ostala v vladi.

Cerkev se vrača v Francijo

v Pariz, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Finančna komisija je imela izredno važen dan. Poincare je ponovno zahteval, da se proračun sprejme tako kot je predložen, ker bo sicer odstopil. Debatja je bila izredno živahna, ker je šlo za to, ali naj se verske združbe zopet dovolijo v Franciji. Finančni zakon po novem Poincarejevem načrtu dovoljuje misijonskim hišam in tistim redovom, ki se ukvarjajo z bolniško oskrbo in oskrbovanjem onemoglih ljudi, pravico naseljevanja, ki pa je sicer krajevno omejena. Zastopniki leveice so se sklicevali na laične zakone, na zakon o ločitvi Cerkev od države, ki prepoveduje državno vtiikanje v verske zadeve. Vendar pa so bili pri glasovanju preglasovani. Levice je vzmernirjena in je takoj sklicala klubsko sejo, v kateri je ostro protestirala zoper Poincarejevo postopanje. Čl. 70. finančnega zakona dovoljuje štirim redovom pravico naseljevanja v Franciji, in sicer frančiškanom, dominikaneem, benediktineem in belim bratom. Čl. 71. finančnega zakona pa določa, da dobijo redovi, ki se povrnejo nazaj premoženje, ki jim je bilo nekoč odvzeto. Smatra se, da je nova zakonodaja plod napredovanja katoliško mislečih politikov, zlasti Marinove skupine, in da bo prišlo, če bo zakon sprejet, do nadaljnjih odprav laičnih postav. Iz diplomatskih krogov se trdi, da je nova zakonodaja tudi posledica razgovorov med Briandom in Vatikanom.

Korošca so hoteli umoriti

r Belgrad, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Pribečevičev sin Stojan je nedavno napisal v »Politiki« članek pod naslovom »Nekulturna psihoza«, v katerem dokazuje, da je belgrajsko prebivalstvo odobravalo zločin 20. junija. Za ta članek mu danes odgovarja znani bivši voditelj in ustanovitelj Orjune dr. Ivo Mogorovič, ki je pozneje izstopil iz Orjune radi njenih nastopanj. V daljšem članku odgovarja med drugim na vprašanja Stojana Pribečeviča, kdo je kriv nekulturne psihoze ter pravi, da naj to vprašanje stavi svojemu očetu Pribečeviču.

»Po mojem globokem prepričanju je Pribečevič najkompetentnejši, da da na postavljeno vprašanje svojemu sinu natančen odgovor. Neresnica je, da nosijo odgovornost za psihozo umorov, v kolikor so bili ne samo v Belgradu in v Srbiji, marveč tudi v prečanskih krajih, srbski politiki, marveč nasprotno, odgovornost za to nekulturno psihozo nosi izključno opozicija dem. okolica. Danes že ni več nobena tajnost, da je bil v prejšnjih letih že trikrat napravljen načrt, da se Stjepan Radič umori. Znano je tudi to, da pri teh načrtih nikdar ni sodeloval noben srbski politik ali javni delavec. Nasprotno, izključno srbskih politikov je zasluga, da Stjepan Radič takrat ni bil ubit. Znan je načrt, po katerem bi se moral ubiti dr. Korošec ob priliki evharističnega kongresa v Novem Sadu, dr. Spaho pa istočasno v Sarajevu. Končno je znano, da so te načrte skovali Pribečevičevi pristaši. Znano je tudi to, da so se ti umori prepričali po zašluzi ravno Belgrada na intervencijo srbskih javnih delavcev.

Ko sva se s tovarišem vračala z nekega gotovega kongresa l. 1923 v Belgrad, sva na državni meji naletela na dvojico dvajsetletnih dijakov, ki sta mi bila znana že iz Belgrada. Ker mi je bilo njuno bivanje na meji sumljivo, sem tamošnjo obmejno policijo opozoril na ta dva mladeniča. Po kratki preiskavi se je ugotovilo, da sta dva mladeniča bila poslana od gotovih strankarskih Pribečevičevih prijateljev v inozemstvo z nalogom, da ubijeta dvojico tujih državljanov. Ko sva Atanasije Ristić in jaz ta dva zaslepljena mladeniča pripeljala v Belgrad, sem odšel k dr. Lukiniću, ki

je takrat zavzemal zelo zaviden položaj (pravosodnega ministra, op. ur.), da protestirava, ker se izrablja neizkušenost mladeničev in ker se cela naša država s takim zločinom zaplete v nevarnost vojne in mrnje v celem kulturnem svetu. Dr. Lukinić je v navzočnosti Večeslava Vilderja odgovoril, da je to izključen posel in skrb znane organizacije in da se v tem upravnem odboru organizacije nahaja tudi on ter da nihče iz »ulice« nima pravice, vmešavati se v njihovo delo.

Ljuba Davidovič v nevarnosti

Ko je Ljuba Davidovič leta 1924 odšel v Subotico na shod, ga je tam pričakovala samostojnodemokratska mladina z jajci, krompirjem, batinami itd. V Zagrebu in v Sarajevu so Pribečevičevi pristaši slične sprejeme priredili Ljubi Davidoviču, ko je hotel iti na shod v Djakovo. V Zagrebu je prišel k njemu neki mladenič in mu dejal: »Nikar ne hodite v Djakovo, ker vas tam čaka — smrt.« Sedem mladeničev, samih pristašev SDS, je imelo nalog, da Ljubo Davidoviča umorijo v Djakovem ob priliki shoda. Ta mladenič, sedmi od te družbe, pa se je skesal in izdal načrt ter Ljubo Davidoviča rešil smrti.

V začetku 1924 je dobil Ljuba Davidovič mnogo pisem, v katerih so mu grozili z umorom. Stvar je bila tako resna, da smo nekateri od nas sklenili, da bomo Ljubo Davidoviča brez njegove vednosti spremljali in varovali. Varovali in spremljali smo ga noč in dan, dokler ni minila nevarnost popolnoma. Ta potreba, varovati ga, je minila šele tistega dne, ko se je nekemu prvaku SDS, takratnemu aktivnemu ministru, sporočilo, da bo vsak dejanski napad na Ljubo Davidoviča kaznovan na enak način.

Razni uboji in umori v Sloveniji so se storili od pristašev SDS. Ravnotako je znano, da po osvobođenju ni nikdar noben Srbijaneec, izvzemši Punišo Račiča, ki je Črnogorec, niti poskusil, niti izvršil nobenega političnega umora niti v Belgradu niti v prečanskih krajih. Kolikor je bilo krvavega nasilja, se je izvršilo v času, ko je bil v vladi Svetozar Pribečevič.

Nato dr. Mogorovič govori o sedanjem Pribečevičevem delovanju v Zagrebu, kjer v družbi frankovcev in ostale ulice pljuva na vse, kar je v Belgradu, in daje vsak dan izjave, po katerih so za njega Stanojević in Davidović navadna stara, Čeda Mijatović izhlapi starce, dr. Korošec najnavadnejši nevednež, V. Marinković navaden diplomat, in ne štedi niti kralja. To naj bi si mladi Pribečevič ogledal in tako delovanje svojega očeta, da bi videl, kaj je nekulturna psihoza in kje je njen izvor. Članek pravi, da mrznja, ki izvira iz vsake Pribečevičeve besede, nikdar ni bila dobročinitelj. Mrznja in zavist vodita tudi Pribečeviča k njegovemu gotovemu polomu. Njegov sin naj se pobriga, da bo imel polom njegovega očeta čim manjše posledice za celoto.

Belgrad slavi Solun

r Belgrad, 5. oktobra. (Tel. »Slov.«) Belgrad je ves v znamenju bližnjega velikega praznika za proslavo desetletnice prebitja solunske fronte. Vse mesto je najslavesnejše okrašeno in radostno pričakuje goste, ki ne prihajajo samo iz naše države, marveč tudi iz daljne tujine. V teku današnjega dne sta prispeli grška in italijanska delegacija. Belgrad je obe delegaciji sprejel izredno priskrbo. Posebno priskrbo pa je bila sprejeta italijanska delegacija, kateri na čelu je slavni general g. Ernesto Ombelli. Vlada je odredila, da prisostvuje v imenu vlade pri polaganju temeljnega kamna Invalidskega doma na malem Kalimegdanu vojni minister general g. Hadžić in minister za socialno politiko g. Stjepan Barič ter zdravstveni minister dr. Čeda Mihajlovič.

Danes se je vršil na slavnostnem prostoru glavni poskus vaj vsega vojaštva, ki sodeluje na proslavi. Dosedaj še nikdar ni bilo v naši državi v Belgradu zbranega toliko vojaštva kakor tokrat. Vaje, katerim je prisostvovalo nad 50.000 prebivalstva, so izredno dobro uspele. V vojski vlada junaški duh in krepka disciplina.

č Zagreb, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 7. so prispeli v Zagreb na svojem potu v Belgrad na proslavo prebitja solunske fronte delegati češkoslovaške vojske in legionarskih organizacij. Prišlo je 17 uradnih delegatov, in sicer 3 delegati češkoslovaške vojske, 4 Obce legionarske, 3 Neodvisne legionarske enote, 7 Organizacije bivših srbskih dobrovoljcev. V Zagrebu so ostali do večera ter se zvečer z vlakom odpeljali v Belgrad. Na postaji so jih sprejeli zastopniki vojaštva in dobrovoljskih organizacij.

Vukičević zavrača intrigante

r Belgrad, 5. oktobra. (Tel. »Slov.«) Današnje časopisje prinaša nekako senzacija o Vukičevićevih namerah in njegovih borbah v NRS. Z ozirom na to je Veljko Vukičević dal sledečo izjavo: »Te vesti so od začetka do konca popolnoma izmišljene. V trenutkih, ko se morajo urediti razmere med nami, se najdejo ljudje, ki napovedujejo nekako borbo, ki ne obstoja. Cilj teh vesti je prozorna tendenca, da se ovira veliko delo pomiritve v naši stranki, za katero vsi delamo in s katero gremo.«

Biljka so jim - zemljevidi

č Zagreb, 5. oktobra. (Tel. »Slov.«) Današnji »Hrvat« nadaljuje s priobčevanjem amputaških zemljevidov. Na splošno presenečenje je priobčil danes tako karto, kakor jo je prineslo »Hrvatsko pravce«, ki smo jo v »Slovenec« razkrinkali kot potvorbo. »Hrvatsko pravce« je to karto označil kot angleški načrt reorganizacije Srednje Evrope. »Hrvat« pa zatrjuje, da je ta karta načrt lorda Rothermera in da se ta načrt v glavnem strinja z Lorkovičevim načrtom.

Dokaz, da je ta zemljevid druga izdaja zemljevida »Hrvatskega pravca«, je v tem, da vsebuje ta zemljevid iste napake pri označevanju mest in pokrajin, kakor zemljevid v »Hrvatskem pravcu«. Neverjetno je, kako hrvatski federalisti varajo ljudi in priobčujejo madjarske karte kot angleške.

Popravek

V članku »V črni okvir« smo pisali, da gospod Šmajdek ne bi mogel biti upravitelj, češ, da je bil imenovan gospod že pred vojno disciplinsko kaznovan s klavzulo, da ne more postati šolski upravitelj take ali take šole. Po informacijah, ki smo jih sedaj prejeli, to ni resnica in obžalujemo, da smo to vsled napačnih informacij objavili. Kakor g. Germeku, ako tudi g. Šmajdeku nočemo delati krivice.

UREDNIŠTVO.

Pribičević gestikulira ...

Ž Zagreb, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Po svoji stari navadi je dal Svetozar Pribičević časniki izjaviti, v kateri je dejal, da nikakor niso resnične vesti belgrajskega časopisa, da on težko občuti svoj položaj in sklep KDK, da se ne bo z nobeno stranko četverne koalicije razgovarjal. Pribičević je dejal, da je njihov položaj zelo lahek in da se zahteva, da se ti sklepi izvedejo do najmanjše malenkosti. V Belgradu se jako motijo, ako mislijo, da se bodo z njimi razgovarjali, ker so se srbijanske stranke ustanovile s pritiskom političnih oblasti, ne pa z ljudsko voljo. Srbijanske stranke so zrasle iz tajnih sil. S takimi strankami se on ne želi razgovarjati. Dalje Pribičević zaničava vest, da je Savčić izjavil, da je KDK kričala, da ni prišlo do neutralne vlade. Savčić tega ni izjavil, niti mu nihče od KDK ni dal pooblastila za tako izjavo.

Delegati pokojninskega zavoda pri Korošcu

Belgrad, 5. oktobra. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. dr. Korošec je danes sprejel delegacijo pokojninskega zavoda za zasebne nameščenice v Ljubljani. V delegaciji so bili inž. Šuklje, tajnik SKS Bukovec, Vrtovec in Vrančič. Predsednik vlade se je z delegacijo dalje časa razgovarjal ter z njo razpravljal o vseh vprašanih, ki so v zvezi s pokojninskim zavodom. Vsi delegati so bili izredno zadovoljni s sprejemom.

Delo Koroščeve vlade vzbuja začudenje

Bukarešta, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Podpredsednik romunske narodne skupščine Valzan, ki je zastopal Romunijo na konferenci za avtorsko pravo, se je vrnil v Bukarešto. V nekem bukareškem listu objavlja vtise iz Belgrada ter naglašja, da je načrt zakona o zaščiti avtorskih pravic, ki je bil v razpravi na mednarodnem kongresu in ki se bo skoro predložil narodni skupščini, eden najboljših zakonov te vrste. Valzan je očaran nad tem, kar je videl v Belgradu. Močna volja za uspehom prihaja do izraza v vsakem oziru. Belgrad je skoro najmoderneje mesto vzhoda. Povsod so monumentalne zgradbe. Nato Valzan govori o sprejemu pri g. dr. Korošcu, ki sedaj osredotočuje vso svojo energijo za napredek in ojačenje svoje države. Resnica je, da so nekateri člani opozicije zapustili skupščino. Zdi se, da ta način borbe, ki ni ničesar več novega, ne napravi posebnega vtisa. Dr. Korošec deluje zelo pomirljivo. V velikim optimizmu presoja sedanjí položaj, nadejajoč se, da bo izvedel ves vladni program za konsolidacijo Jugoslavije.

Povest o „naprednjakarski“ „inteligenci“

Slovenska »napredna« inteligenca potrebuje posebne vrste duševne hrane. Je posebne vrste duševna hrana zanjo. Nobena druga hrana zanjo ni prebavljiva, samo slovenska napredna kulturna hrana je zanjo tečna in sprejemljiva. To je pravilno: za posebne ljudi morajo biti tudi posebni leki.

Prvi tak lek za razpaljene in razbičane možgane slovenske napredne inteligence je predvsem treba dan za dnevom velika in opojna doza »antiklerikalizma«. O čem naj bi slovenska »napredna« inteligenca razmišljala, ako ne bi v svojem dnevnem »inteligentnem« žurnalu dobivala močne protistrupe proti klerikalizmu? Kako naj si razlaga razne katastrofe, ali vremenske ali zemeljske, ako ne bi gledala na vse te naravne prikazni z očali antiklerikalizma! Gotovo je to, da ne bi imela zadostne razlage niti za ameriški tornado, niti za požar v španskem gledališču, ako ne bi bila pravilno poučena in strokovno izobražena o vprašanju klerikalizma. Še manj bi mogla pravilno gledati na vprašanje centralizma in centralistične ustave ter na očetovstvo teh pojavov v državnem življenju brez primerne izobraženosti v klerikalizmu. Zagonetno bi bilo tej napredni inteligenci brez dvoma batinanje hrvaških kmetov skozi dolgo vrsto let po najizrazitejših predstavnikih SDSarjev, ravno tako zagonetno in nerazumljivo dejstvo, da so g. Radiča vlačili po ječah, ga psovali z norcem, šibali njegovo republiko, monarhijo in politiko, ako zopet ne bi imeli vso to zmedo masno zabeljeno s klerikalizmom in klerikalci. Pravi pristni slovenski napredni inteligent iz jutrove dežele ne more in ne sme gledati na nobeno stvar in misliti o nobeni stvari in nobenem pojavu, ako ni v tem edinem in bistvenem dobil temeljite izobrazbe. In to ima: nauk o klerikalizmu je zanj alfa in omega njegovega znanja in njegove izobrazbe. Ker ima to, zato je inteligent, zato naprednjak, zato predvsem slovenski naprednjak in inteligent.

Iz tega prvega načela pravega slovenskega naprednjakarstva in pristne slovenske inteligence sledi seveda vse drugo. Sledi predvsem dosledna in nepremagljiva vera slovenskega naprednjakarstva v vse, predvsem v vse in največje gorostasnosti in napredne budalosti. Le kdor je do skrajnosti vtrjen v misterijih klerikalizma, ki jih podaja napredno inteligentno časopisje, je tudi usposobljen, da prenese vse, se zavzema za vse, veruje vse, hvali vse in brani vse. Napredni inteligentni

tisk je pripovedoval leta in leta, da je radičevska politika največja budalost na svetu. Vsi »inteligenti« so seveda to sprejemali in branili, kajti bili so antiklerikalni. Tedne in mesece poje sedaj ravnosti tisk slavospeve na radičevsko politiko, češ, da predstavlja višek duševnosti in modrosti ter državotvornosti, in pravi pristni naprednjakarji sprejemajo tudi to in verujejo v dno svoje duše, kajti so antiklerikalni in prepojeni s to modrostjo. Zato predstavlja njihova sodba višek inteligence, nezmožljivosti in seveda tudi inteligence značajnosti.

Dve leti napoveduje naprednjakarski tisk, ki je visoka in edina šola pravega naprednjakarskega inteligenta, da bo vlada padla in sicer že jutri. Dve leti skoraj bere svet slovenskega naprednjakarstva te blagovesti in seveda to tudi sveto veruje. Vsak dan znova veruje, ker je vsak dan znova napoved v listih naprednjakarstva. Ta vera je vztrajna, ker je tudi inteligence slovenskega naprednjakarstva visoka in osoljena s pravo pristno soljo klerikalizma in antiklerikalizma. S padcem vlade sledi seveda vsak dan tudi propad in razpad SLS ter sijajne izolacije SLS. Tudi ta napoved sledi točno dan za dnevom. Vera je trdna, stalna in stanovitna in slovenski naprednjakši, pristni inteligenti si vsak dan zjutraj dobro zmenca oči in v veseli veri vzklizne vsak dan znova: SLS, pardon, bolje: klerikalci so vendar razpadli, propadli, izginili s sveta. Drugi dan, ko zopet to veselo oznanilo bere, zopet radostno vzklizne: Hvala Bogu, klerikalci so izginili, propadli, razpadli, ni jih več! Pridejo neusmiljene številke, nepodkupljive in neomahljive številke, n. pr. iz šmihel-stopiške občine, a slovenski inteligent ima vera in vzklizne: Klerikalcev ni več! In kako bi bilo

drugače mogoče: saj je vendar naprednjakarski inteligent, ki mora zaradi svoje inteligence verovati, kar se mu servira.

To gre leta in leta, inteligence slovenskega naprednjakarstva raste od leta do leta, in zdi se, da se bliža kulminaciji. Zdi se, da je dosegla že tisto višino, da bi z hvaležnostjo kvitiralo in s spoštovanjem sprejelo tudi Jutrovo vest n. pr., da je solnce dne 4. oktobra išlo na zahodu in našlo na vzhodu. Taki vesti so vsaj slične prelekcije, ki jih daje večerajšnje »Jutro« svoji naprednjakarski inteligenci pod vsevednim naslovom: »Kaj je delal dr. Korošec v nedeljo v Sloveniji?«. Naprednjakarski inteligent je to-le s slastjo bral, z osladnostjo premišljeval, kak tič je ta dr. Korošec, ki je skrbno pazil, kdaj bo skočil g. dr. Maček v vlak, da bo potem on sam urnih krač skočil na orient-ekspres in hitel in hitel, da bi kje dohitel dr. Mačka in oprezoval, kako bi prišel z njim v razgovor. In spet je vzkliznil naprednjakar: To so pa tiči, ti klerikalci! Klerikalna barka se potaplja, vlada pada, pa že mislijo, kako bi sedeli na dveh stolčkih, kako bi izdajali na levo in desno. Ja, klerikalci so pa propadli! Tako je, to je pisano danes, bo jutri in pojutrišnjem, moramo verovati, saj smo naprednjakarji, če je tudi tok dogodkov in stanje dejstev drugo, mi smo naprednjakarji! Tako je. In glej, kako se klerikalci boje! Ali ni pisano? Da, mi smo naprednjakarji!

Zato živelo, slovensko naprednjakarstvo! Bolj usmiljenja, pa tudi zaničevanja vrednega stvora ni na božjem svetu. Največja neumnost je tukaj posebljena z največjo zlobnostjo. Kulturni ljudje bodo ta nestvor kmalu iskali na vseh straneh, da ga ohranijo potomstvu v muzejih. To je še edina tolažba. Sicer bi človek obupal nad človeško pametjo.

Austrija v blesku vojnih čelad

Dunaj, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Iz Dunajskega Novega mesta se poroča, da so v tamošnji bolnici priredili novih 300 zasilnih postelj in da so pozvali v zdravstveno službo večje število zdravnikov. Varnostna straža je obojena z manihericami in pomnožena s 3000 orožniki z jeklenimi čeladami. Že sedaj je mesto podobno vojnemu taborišču. Povsod je videti orožje z jeklenimi čeladami. V soboto opoldne bodo čete in orožništvo zasedle nevtralni pas mesta, kamor ne bo smel nihče. Mnoge trgovine so svoje izložbe zabile z žeskami. Sobotni trg je odpovedan. Mnogo ljudi je že zapustilo mesto ali pa se pripravljajo na odhod. Tudi gostilne se bodo v soboto popoldne zaprle. V Badenu, ki leži na pol poti med Dunajem in Dunajskim Novim mestom, je zbranih 500 orožnikov, ki se bodo večinoma porabili za straženje železniške proge. Kolesarski in motorski oddelki vojske so na razpologo za službo v okolici. Dunajska posadka je bila poslana v Dunajsko Novo mesto, na Dunaj pa pride posadka iz Welsa. Heimwehrovi so izdali oklice na prebivalstvo Dunajskega Novega mesta, naj okrasijo hiše z zastavami. Nedvomno pa je, da bo velika večina hiš razobesila rdeče zastave, ker je prebivalstvo po večini v taboru socialne demokracije. V Badenu je bilo gretiranih devet članov tako zvanega komunističnega »Abwehrkommando« in izročenih sodišču v Dunajskem Novem mestu radi suma veleizdaje. Včeraj so imeli komunisti v Badnu shod. Radi hujskajočih govorov so bili govorniki aretirani in izročeni sodišču. V Weissenbachu pri Dunajskem Novem mestu so Heimwehrovi imeli zborovanje s hujskajočimi govori. Socialisti so z noži ranili heimwehrova Kubaneka, bivšega socialno demokratskega župana v tem kraju. Dr. Steudle,

voditelj heimwehrovcev, je izjavil zastopnikom listov, da nastop v Dunajskem Novem mestu ni zadnji, temveč da je že na dan 14. oktobra določen velik nastop Heimwehra v Lincu, na dan 21. oktobra pa v Bischofshofnu. Izjavil je, da Heimwehr ni zato tu, da bi rabil silo, pač pa, da bi odbil vsako silo, da hoče svobodo. — Dunajska kriminalna policija je danes prišla tajnika komunistične stranke Kopenika in izvršila v prostorih stranke hišno preiskavo, pri kateri je zaplenila sedem letakov, ki so bili pripravljeni za izdajo. Tudi komunistični list »Rothe Fahne« je bil ponovno zaplenjen.

Levoradikalni »Abend« poroča danes z velikimi črkami, da je bil v zadnjih dneh italijanski poslanik Auriti trikrat pri državnem kancelarju dr. Seiplu. List izjavlja, da je zvedel iz zanesljivega vira, da je italijanski poslanik pri tej priliki stavil dr. Seiplu ponudbo, da je italijanski fašio pripravljen, nuditi mu svojo pomoč, če bi jo potreboval, da zavaruje »avtoriteto države«. Kakor list dalje trdi, so v istem času bivali na Dunaju tudi zastopniki rimskega fašija, ki so stopili v stike z voditelji Heimwehra s posredovanjem krščansko-socialnega narodnega svetnika dr. Henrika Mataja in avstrijskim fašistom prinčesli pozdrave italijanskim bratov ter jim v vsakem oziru ponudili pomoč. Kakor doznava Vaš dopisnik, je italijanski poslanik Auriti v zadnjih dneh sicer res obiskal zveznega kancelarja, ni pa stavljal ponudbe, kakor gori omenjeno. Ta obiska ni bil v nobeni zvezi z dogodki v Dunajskem Novem mestu. Tudi vest, da so zadnje dni bivali na Dunaju zastopniki rimskega fašija in da so stopili v zvezo z voditelji avstrijskega Heimwehra, se na pristojnih mestih odločno zanika.

Mornariški dogovor pojasnjen

Paris, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Ker so nekateri listi objavili zaupni okrožnici Quai d'Orsay o vsebini francosko-angleške mornariške pogodbe, objavlja danes »Echo de Paris« očitno iz uradnega vira razkritja o predgovodini pogodbe. List objavlja točne podatke o treh notah, ki so dovedle do sklenitve pogodbe: 1. noto angleškega poslanika Creweja na Quai d'Orsay od 28. junija 1928, 2. odgovor političnega oddelka na Quai d'Orsayu od 20. julija 1928 in 3. ponovni odgovor angleške vlade od 28. julija. Prva angleška nota omenja, kakor navaja njeno vsebino »Echo de Paris«, da je francoski delegat pri razorožitveni komisiji Društva narodov privatno predlagal angleškemu admiralu Kellyju, da se od ladijskih enot številčno omeji samo one, ki so oborožene s topovi nad 20 cm. V svoji noti od 20. julija Briand najprej ponavlja vsebino angleške note in pri tem predvsem citira mesto glede rezerv francoske vojske. Briand izjavlja, da je v duhu sprave pripravljen, sprejeti angleški predlog, da pa seveda mora staviti tri pogoje: Za 10.000-tonske križarke, ki naj spadajo pod omejitve, se mora vsaj en državam naložiti maksimalna tonaža, t. j. da se mora vsaka država obvezati, da bodo take križarke gradile samo do gotove skupne tonaže. Isto pravilo mora veljati tudi za podmornice; tu pa se mora napraviti razlika: omejitvi smejo pripadati samo podmornice nad 600 ton. Na ta način, smatra Briand, se je lahko ogniti debatam, ki bi mogle dati povod za velike težkoče. Končno predlaga Briand, da se dogovor predloži Italiji, Ameriki

in Japonski, ker upa, da ga bodo te tri države mogle sprejeti. Če ne, potem je nujna potreba, da Francija in Anglija kljub temu dalje sodelujeta, bodisi da na drug način pri- da se njun predlog sprejme, ali da se v slučaju neuspeha skupno branita. V svojem odgovoru od 28. julija pravi angleški minister, da bi rajši videl, da bi se obe državi držali prvotne formule, t. j. da se ne bi delala razlika med podmornicami pod in nad 600 ton; Anglija mora dvomiti o tem, ali bo moglo obveljati razlikovanje francoskega admirala Violleta o ofenzivnih in defenzivnih podmornicah. Navzlic temu, da Anglija tudi s svoje strani pokaže pripravljenost, izjavlja, da sprejme ponudbo. Dalje angleška nota točko za točko razvija program za pomorsko razorožitev, kakor je razviden iz zadnjih francoskih predlogov, katerim se je pridružil tudi Anglija. »Echo de Paris« nadaljuje: Samo ta zadnji odstavek angleške note, ki torej vsebuje sistematični razpored francosko-angleških razorožitvenih predlogov, sta Francija in Anglija dne 2. odnosno 3. avgusta predložili v vednost ostalim pomorskim silam Ameriki, Italiji in Japonski. Ta odstavek tvori tudi bistveno vsebino zaupne okrožnice Quai d'Orsay, ki so jo objavili gori navedeni listi. Se le, ko je ameriški državni departament v Washingtonu vprašal, ali pogodba ne vsebuje še drugih določb, se je v zadnjem tednu septembra sporočila tudi tretja nota z »navedbo vsebine«.

Grško-turška pogodba?

Atene, 5. okt. (Tel. »Slov.«) »Ethnos« doznava iz Pariza: Radi angleškega in italijanskega vplivanja v Angori se bo pospešil dopis grško-turške pogodbe, ki je ravno tako kakor jugoslovansko-grška v ozki zvezi z grško-bolgarsko pogodbo. Italija bo tudi v Sofiji vplivala v tem smislu, ker ne želi izolacije Bolgarske. Venizelos je izjavil, da upa skleniti pogodbo s Turčijo v dveh mesecih, na kar se bodo začela pogajanja z Bolgarsko. Albanija je pristala na sankcijo treh dogovorov, med njimi dogovora o izročitvi tolp, ki preokrajajo mejo.

Opozicijski list »Katerimeris« objavlja danes vest, ki jo Vaš dopisnik podaja samo s pridržkom, da je sklenitev grško-turške pogodbe po italijanskem posredovanju sklenjena stvar.

Rim, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Dr. Marinkovičev trije pariški razgovori z Venizelosom in tozadevni komentarji francoskih listov so vzne-mirili italijanski tisk. Kolikor so tudi v Rimu hvaležno sprejeli vest, da je Venizelos najprej prekrizal francosko namero, da se ustvari grško-jugoslovanska zveza kot protiutež, katero je Venizelos odklonil kot direktno napreren proti Italiji, tako malo so sedaj razveseljeni radi v Parizu doseženega sporazuma med Atenami in Belgradom.

Sporazum med Italijo in Francijo?

Rim, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Iz zanesljivega vira doznava vaš dopisnik, da je imelo potovanje francoskega poslanika v Rimu Beaumarchaisa v Pariz, ki je bil v zadnjih dneh pri Briandu, namen, da odstrani sovražne točke stikov med Francijo in Italijo, ki je posebno veljalo vprašanju narodnosti Italijanov v Tunisu. Razgovori stoji neposredno pred uspešnim zaključkom. Domneva se, da se bo določilo, do katere črte morejo v Tunisu bivajoči Italijani ohraniti svoje državljanstvo. Sinovom priseljnih Italijanov se bo najbrže priznalo opcijsko pravo. Korektura teje, ki jo zahteva Italija med Tripolisom in Tunisom, pa se zaenkrat ne bo obravnavala.

60.000 Poljakov stavka

Varšava, 5. oktobra. (Tel. »Slov.«) Delavci tekstilne industrije v Lodzu so stopili v stavko. Enako so sklenili rudarji v Dombrovi in krakovskih revirjih, da prenehajo z delom. Vsled stavke so že vse večje tekstilne tovarne tamošnjega okraja zaprte. Število stavka-jočih se ceni že na nad 60.000 delavcev in je verjetno, da se bo število tekom današnjega dne še povišalo. Poskusi poljske vlade za poravnavo spora so ostali dosedaj brezuspešni.

—o—

Romunsko poslanstvo v Parizu demantira vesti, da je princ Nikolaj v bližini okolnosti zapustil Romunijo, kakor princ Karl, ter dostavlja da se bo princ Nikolaj povrnil v Romunijo.

Romunski princ Nikolaj, ki je zares inkognito bival v Parizu, se je včeraj z orijent-ekspresom zopet vrnil v Bukarešto. K poslovitvi je prišel na kolodvor tudi njegov starejši brat bivši prestolonaslednik Karl.

V bližini Milana je včeraj pogorela velika tovarna orožja. Dasi so ognjegasci in vojaštvo takoj prišli na pomoč, je tovarna popolnoma pogorela. Ognjegasci so imeli velik trud, da so vsaj zabranili, da požar ni posegel tudi na okolico. Stvarna škoda znaša 3 milj. lir.

V Pirenejih je včeraj ponesrečilo pošto letalo na progi Pertignon—Casablanca. Letalo je bilo preveč obteženo, tako da se ni moglo zadostno dvigniti in se je zaletelo v skale. Aparat se je užgal in je zgorel. Trije potniki in pilot so mrtvi.

KOVINE

London, 5. okt. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 64.1875—64.875, tri mesece 65.3125 do 65.25, Elektrolit 71.25—71.75, Best Selected 68—69.25, Strong 96. Cin: per kasa 218.625 do 218.875, tri mesece 217.375—217.5. Svinec: bližnji 22, tuji 71.75. Cink: bližnji 24, tuji 24.25. Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. Antimon red. 59.5—60. Bela pločevina 18.25. Zivo srebro 23.5—24. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Wolfram 15.875. Platina: surova 17, Srebro 26.75—26.8125. Zlato 84.115.

Novosadska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme v celi državi. Na severu in v Primorju bo tudi deževalo.

Koncert Staller-Stotter-Hellgren

Snoči je bil v Unionu koncert članice dunajske lj. opere K. Staller, Stotterjeve in člana dr. opere v Stockholmu K. Hellgrena. G. Hellgren je pel tri nordijske skladatelje in dva Straussa ter nekaj starejših opernih arij, Stallerjeva pa Brahmsa, Schuberta, Wagnerja, Meyerbeerja in dve Lajovčevi (Svetla noč, Spleen).

G. Hellgren je solidno žolan operni bariton, ima čisto izgovorjavo, čisto barvo glasu, je zmogel finih lirčnih, še bolj pa dramatskih povdakov. Njegovo podajanje je brez patosa, nekam nepriliceno-naravno, a smiselno in učinkovito; publiko je navdušil, dasi nima kdovekaj obsega v višino.

Ga Stotterjeva ima topel, lirčnoobarvan glasek, njeno petje pa kaže številni parlamentni sentimentalnega značaja in negloboko podajanje. V ostalem je Lajovčeva Svetla noč in Brahmsa še dokaj primerno odpela; vendar g. Hellgren je poslušalstvo bolj prevzel.

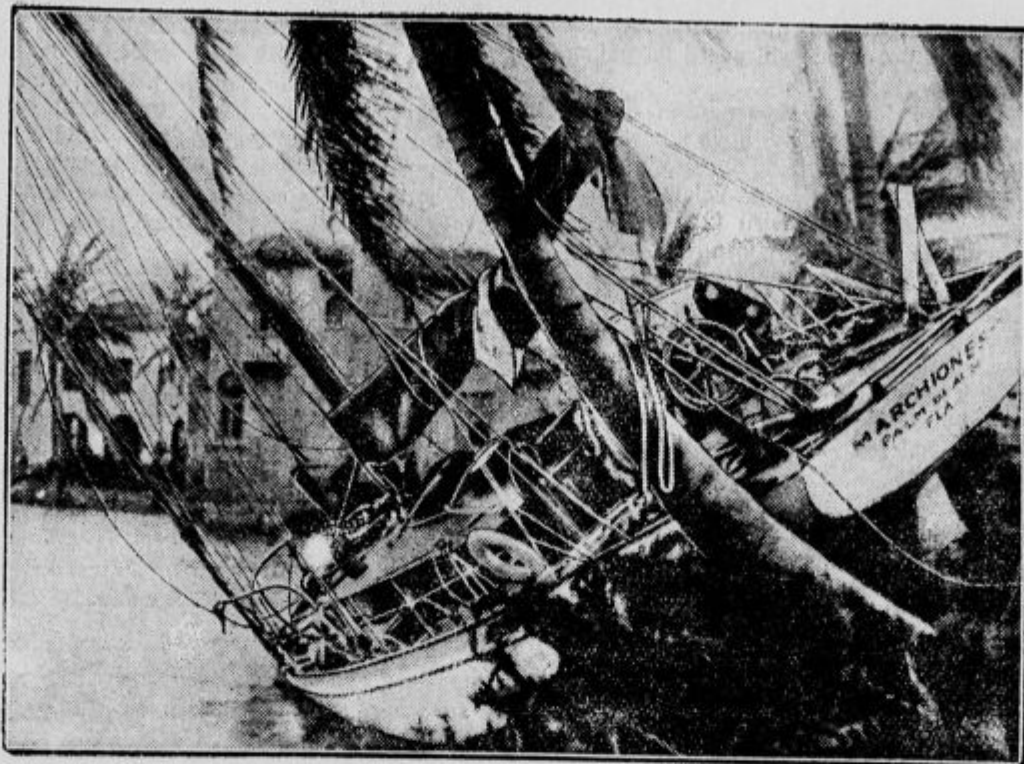
Koncert ni bil bogve kaj obiskan.

Sve1 v slika6

Gospa Curie

znamenita francoska učenjakinja, rodom Poljakinja, ki je odkrila pred 30 leti radium in dobila zato l. 1903. Noblovo nagrado. Njeno odkritje je prevažno zlasti za zdravniško vedo.

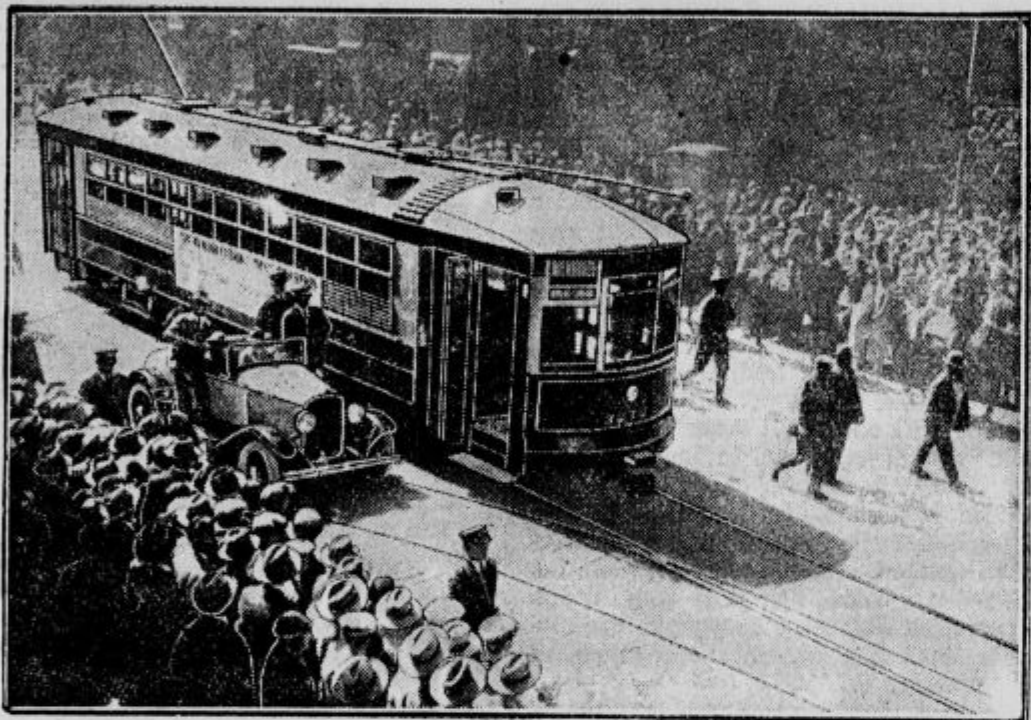
Posledice strašnega tornada v Ameriki.

Silen tornado, ki je divjal nedavno v Ameriki, je napravil ogromno škodo. Sedaj prihajajo v Evropo neprestano slike, ki kažejo njegove učinke. Današnja nam kaže majhen parnik, ki ga je vrgel tornado na breg.

Admiral Arvid Lindmann

novi švedski ministrski predsednik. Njegov kabinet ima zmerno desničarski značaj. Lindmann je bil ministrski predsednik že od l. 1900—1911.

»Skrivnostni voz« cestne železnice na čikaških ulicah.

Te dni se je pojavil na čikaški cestni železnici voz brez voznika. Vodili so ga s pomočjo radia in poskusi so se obnesli izborno. Ustavil se je brez ovir na vsakem postajališču.

Katastrofalna eksplozija v španski utrdbi v Maroku.

Nedavno je zletela zaradi eksplozije v zrak ena najvažnejših španskih utrdb v Naku, to je Melilla. Smrtnih žrtev je zahtevala 40, ranjenec je bilo pa nad 200. Utrdba je porušena do tal.

Dr. Spina, češkoslovaški delovni minister. slavi 5. t. m. svojo 60-letnico.

K jutrišnjemu kritičnemu dnevu v Avstriji.

Danes se vrši v Dunajskem Novem mestu zborovanje obeh velikih avstrijskih oboroženih organizacij. Vsa Avstrija in tudi inozemstvo že dalje časa s skrbjo čaka na rezultat Slike nam kažejo od leve na desno: dr. Steidleja, štajerskega deželglavarja; dr. Bauerja, vodjo socialistov; dr. Deut-scha, vodjo »Schutzbund« in dr. Seipla, ministrskega prezidenta.

Princezinja Aleksandra Cantacuzeno,

predsednica romunske delegacije na kongresu intelektualcev v Pragi. Princezinja je ena najdelavnejših romunskih žena in predsednica ženske male antante.

Frédéric Mistral:

Montežanka

I

V Monteuxju, kjer posebno vneto časte sv. Janeza, je svoje dni živela deklica zlatolaska, ki ji je bilo ime Roža. Bila je hčerka gostilničarja in odlikovala se je s poštenim, vzglednim življenjem. Ker je imela kristalno čist glas, jo je monteški župnik izbral za prvo pevko v župni cerkvi. Na dan velikega monteškega praznika, ob sv. Janezu, je Rožin oče najel pevca. Pevca, ki je bil še mlad, je lepota zlatolaske kar očarala. Pa tudi deklica se je razgledala v brhkega mladeniča in tako sta se nekega dne poročila dva ljubimca, ki se nista dolgo iskala. Mala Roža je dobila zdaj ime: gospa Bordas.

Zbogom Monteux!

In sta odpotovala. Ah, kako divotno je bilo življenje mlademu paru. Bila sta svobodna kot ptič v zraku, mlada kot vodni vali. Oba brez skrbi, vdana le drug drugemu v medsebojni ljubezni, s petjem pa sta si služila vsakdanji kruh. Prvi praznik, ko je Roža spet zapela, je bil na dan sv. Agate, ki ji je v varstvo izročeno mesto Maillane. Tega dogodka se še tako živo spominjam, kot da se je zgodil snoči.

Bilo je v glavni kavarni. Dvorana nabito polna. Roža je stala na odru, pa brez strahu kot

vrabček na vrbi, zlatolasa, goloroka. Njen mož jo je spremljal s kitaro.

Ali je bilo opojno! Poslušali so jo 'metje iz Gravesona, Saint Rémyja, 'Eragnéja in iz Maillane. Nihče ni črnil omalovažujoče besede. Slišal si le: »Kako je ljubka! Poje kot orglje na koru! Pa, saj je naša sosedica... iz Monteuxja je doma!«

O, Roža je pela le lepe pesmi. Pesmi o domovini, o praporih, o bitkah, o svobodi, o slavi. Pela je toli strastno in ognjevitost, da so trepetala srca vseh ljudi. Ko je dovršila, je vzkliknila: »Živio sv. Janez!«

Pa so ji ploskali tako burno, da se je tresla vsa dvorana. Ona pa je šla od mize do mize. Novec za novcem je zvenketal na leseni krožnik in ona jih je sprejemala vzhicheno in vsa oduševljena, kot da jo obsipajo s tisočaki. Prigriše nabranih novcev je stresla možu v kitaro, rekoč: »Glej. Mnogo je! Če bo šlo tako, kmalu obo-gativa!«

II.

Ko se je gospa Bordas udeležila praznovanj v naši okolici, se ji je pa zahotelo po mestu. Tudi tu je lepa Montežanka uspevala kot na kmetih. Pela je o Poljski, vihteč trobojnico. V pesem je vdihnila toliko srčnih trepetanj, da je izzvala obče občudovanje. Vse okrog so jo častili: v Avignonu, v Ceteu, v Toulouseu, v Bordeauxu. Ohrabrena po vseh teh zmagah se je odločila: »Zdaj pride na vrsto Paris!«

In dospela je v Pariz. Pariz je lijak, ki vsrka vase vse. Ali prav tako kot drugod, jo je tudi tu množica vzljubila in jo začela oboževati. Bilo je v zadnjih dneh cesarstva. Gospa Bordas je zapela marselejo. Še nikoli doslej ni nobena pevka pela te himne s tako ognjevitostjo in s tolikim oduševljenjem! Barikadnim delavcem se je zazdelo, da je pričarala pred nje čudežni sijaj rastoče svobode. Tony Révillon, poet pariških buljarjev pa je napisal sledeče stihe:

K nam iz Provanse je prišla,
tam pevajo vetrovi morja,
tam živi jezik je doma,
vsa mlada, zroča v vsa obzorja.
Stotisoč rok se dviga k njej!
Pozdravljena lepota Ti,
Za tabo vsi na pot brez mej!
O, zbogom kraj opojnosti!
Na mejo nas odvedeš Ti.
Le reci in sledimo vsi!
Le brat nam bodi narod vsak
in vsak tiran je naš sovrag!

III.

Ah! Na mejo! V trenutku je bilo treba oditi na mejo! Vojna, prevrat, prekucija, zmaga — vse v mrzlici naglici. Potem pa je zavladala komuna z vso svojo besnostjo. Vznesena Montežanka je bila v tem vrtincu kot ptica v nevihti in zapela je, prevzeta od hvale, slavlja in ognja

burnih dni, lepo »Marijano« z žarom malega demona.

Se v vodi bi je ne zapustila ognjevitost, kaj šele v ognju.

Nekega dne jo je val množic zanesel kot slamnato bilko v tilerijsko palačo. Zmagovito ljudstvo je otvorilo v vladarskih dvorinah veliko slavje. Od smodnika očrjene roke so porabile »Marijano« — kajti gospo Bordas so odslej imenovali Marijana — in posadili so jo na prestol, obdan z rdečimi zastavami. »Poj nam!« so ji zaklicali, »poj nam poslednjo pesem, ki jo bodo čuli ti prekleti, tiranski oboki!« In mala Montežanka z rdečo čepico na glavi, je zapela...

Ob poslednjih zvokih je buknil strašen krik: »Živela republika!« Samo slabotni glas, ki pa je v šumu in hrumu razpenjenih množic usahnil. Je bil odjev: »Živel sv. Janez!«

Montežanka ni videla nič več okrog sebe. V sinjih očeh sta ji zablesteli dve solzi in po licih se ji je razlila mrtvaška bledota.

»Odprite okna! Zraka! Zraka!« so vpili vsevprek, ko so videli, da se je pevka onesvestila. Ah, uboga Roža! Ni ti manjkalo zraka, ampak pogrešala si Monteux in sv. Janeza v gorovju in nedolžno veselje provansalskih praznikov.

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 6. oktobra: Bruno, Vera (Fides). 280. dan v letu. Lunina sprememba: Zadnji krajec ob 6.06 zjutraj. Po Herschlu se napoveduje spremenljivo. — Jutri: Justina.

Zgodovinski dnevi

6. oktobra: 1878 so naslovili slovenski poslanci na avstrijskega cesarja addresso zaradi združitve slovenskih pokrajin. — 1848 je izbruhnila na Dunaju vstaja. Cesar Ferdinand je zbežal v Olomouc. — 1914 je umrl v Pragi vseučiliški profesor, podpredsednik državnega sodišča dr. Anton vitez Randa. — 1891 je umrl vodja irske opozicije Parnell. — 1908 so se v Belgradu nadaljevale protiaustrijske demonstracije. — 1628 je umrl francoski lirik Francois de Malherbe. — 1804 se je rodila igralka in pevkah Wilhelmine Schröder-Devrient. — 1849 se je rodil alpinist Ludvig Purtscheller. — 1870 se je poklenila država priklopila Italijanski državi. — 1892 je umrl angleški pisatelj Alfred Tennyson. — 1905 je umrl geolog in geograf Ferdinand baron Richtofen. — 1863 se je ljubljanska realna povečala v šestrazredno višjo realko.

Osebnosti

★ Za načelnika ravnatelja v Zdravniški zvezi v Ljubljani je imenovan gospod Fran Gabrovšek.

★ Odlikovan je z redom Sv. Save IV. r. Lambert Budan, načelnik železniške postaje Jesenice; z redom sv. Save V. r. pa Ferdo Žužek, načelnik železniške postaje Lesce-Bled, in Franc Majer, načelnik železniške postaje Bled-Jezero.

★ Umrla je na Viču pri Ljubljani gospa Marija Mehle, soproga vpokojenega poštnega sprevodnika.

★ Šolske vesti. V ministrstvu prosvete — srednješolski oddelek — je nastopil službo profesor Ivan Sivec iz Kočevja. V oddelek za Slovenijo za osnovno in meščansko šolstvo je premeščen Lovro Traven, učitelj v Vlasi, okraj caribrodski. — Premeščeni so: k prosvetnemu oddelku velikega župana v Mariboru Irma Komavli, učiteljica v Hajdini; k Sv. Jakobu v Slovenskih goricah Ana Kotnik, učiteljica pri Sv. Ani; v Vučjo vas, okraj Ljutomer, Franška Senčar, učiteljica v Radovici (Murska Sobota); v Drago (Kočevje) Matilda Kordiš, učiteljica v Travi; v Catež ob Savi Adalbert Potočnik, učitelj v Kostanjevici; v Toplo Reber (Novo mesto) Martin Marinč, učitelj v Fari; v Senovo Marija Jančič, učiteljica v Sv. Lenartu (Laško).

★ Srebrna poroka. Dne 5. oktobra sta obhajala g. Alojzij Slatnar v Sevnici in njegova soproga 25 letnico poroke.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Karel Ferluga, pravnik iz Ljubljane; Josip Jandek, tiskarski strojnik iz Ljubljane; Alojzij Santelj, mehanik iz Ljubljane; Alojzij Dolgan, učitelj iz Trbovelj in Franc Mercina, nadučitelj iz Grahovega pri Cerknici.

★ Dr. Camilo Morocutti, okrajni zdravnik v St. Ilju, je odpuščen iz oblasne službe.

Ostale vesti

★ Župnijskim uradom lavantinske škofije. Dne 8. oktobra ob desetletnici prebitja solunske fronte se naj v vseh župnijskih cerkvah služi tozadevna zahvalna slovesnost, to je Te Deum in molitev za Nj. V. kralja Aleksandra. Državni uradi se naj o tem obvestijo. — Lavantinski kn.-šk. ordinarijat.

★ Odbor za razstavo »TISK« je pričel z razpošiljanjem permanentnih vstopnic za razstavo »TISK«, ki dajejo posetnikom razstave ugodnost polovične vožnje po železnicih SHS. Permanentna vstopnica Din 15. Opozorjamo vse one, ki se bodo poslužili te ugodnosti, da dajo žigosati vstopnico že takoj na odhodni postaji, na razstavišču in na postaji pri prihodu v Ljubljano ne oddajo, ker velja za brezplačno vožnjo domov.

★ Visoki gostje v Škofji Loki. K nedeljskemu odkritju spomenika vojnim žrtvam so poleg drugih odličnih osebnosti prijavili svoj obisk tudi zastopnik nemškega poslanika v Belgradu g. dr. Kšterja g. poslaniški svetnik Windecker; romunski konzul iz Zagreba g. Milan Milč; češkoslovaški konzul v Ljubljani g. Ressel; ogrski poslaniški ataše g. Petrovič; dalje zastopnik komandanta Dravske divizije-ske oblasti itd.

★ Odkritje spomenika vojnim žrtvam v Škofji Loki se vrši v nedeljo 7. oktobra ob vsakem vremenu, na kar opozorjamo vse posetnike. Ogromne predpriprave so završene. Grobišče je lepo prenovljeno in vsi grobovi so zasajeni z rdečimi rožami. Ljudstvo, ki bo sodelovalo, je samo pripomoglo z olepšanjem pokopališča. Obeta se ogromna udeležba, zlasti s strani obeh dolin. Posebno svečan bo slavnostni žalni sprevod, v katerem sodelujejo vsa društva brez izjeme, narodne noše, šolska mladina, lovci itd. Opozorjamo, da bodo k vsem vlakom na razpolago avtozveze z mestom in kolodvorom.

★ Radio — Ljubljana. Radi obolenosti g. vseuč. prof. dr. Vebera predava danes ob 18.30 v Radio g. dr. Alma Sodnikova: »Platonova

estetika«. Napovedano predavanje »Analitična (razstavna) pot v duševni svet« bo prihodnjo soboto, dne 13. oktobra.

★ Nove šole in vzorednice. S šolskim letom 1929-30 se ustanovi nova štirirazrednica osnovne šole v Radincih, okraj Ljutomer. — Vzorednice se otvorijo na šolah: I. dekliška meščanska šola v Mariboru (2), dekliška meščanska šola v Celju (1), osnovna šola v Dolnji vasi (1), osnovna šola v Velikih Laščah (1), osnovna šola na Studencu-Ig (1). Enorazrednica v Črnečah, okraj Dravograd, se razširi v dvorazrednico. S tem je sistemiziranih 11 novih učnih mest.

★ Opozorilo hribolazcem. V dvornem lovišču v Krmi pri Mojstrani so jeleni v sedanjem času, ko se parijo, nevarni, posebno, če se hodi za njimi, jih skuša fotografirati itd. Hribolazcem se priporoča, da vzamejo, če hočejo iti v Krmo, seboj enega dvornih lovecev in se tozadevno oglase pri dvornem nadlovcu Janezu Rabiču v Mojstrani, da dodeli spremstvo.

★ Prepovedani in dovoljeni listi. »Svijete«, ki izhaja v Ameriki, je v naši državi prepovedan, dovoljena pa sta zopet »Klagenfurter Zeitung« in pa »Makedonijac«.

★ Zahrtben zločin v Sremsu. V vasi Martincih pri Sremski Mitrovici se je zgodil te dni grozen zločin. Soseda Runtić in Koptalić sta živela v hudem sovraštvu med seboj. Koptalić se je zvečer vračal iz službe na železnici ter je na poti srečal Runtića, katerega je naprosil, naj prepove svoji ženi Ruži, da bi ga vedno zmerjala. Ko je šel govoril, je prihitela za njegovim hrbtom Ruža s sekuro v roki ter ga dvakrat krepko udarila po glavi. Koptalić je padel vznak, pa to še ni bilo dovolj Savi Runtiću, ki je vzel svojo ženi sekuro iz rok in še parkrat z vso silo udaril Koptalića po glavi. Nato sta oba odšla, brat in žena Koptalića pa sta ranjenca prenesla v bolnico, kjer se sedaj bori s smrtjo. Runtić je bil aretiran in izročen sodišču, Runtićeva žena pa je začasno še na svobodi.

★ Železniška nesreča. V sredo se je pripetila na postaji Stari Vukovar v Sremsu huda železniška nesreča, pri kateri je izgubil življenje strojevodja Amel na tovornem vlaku s 30 vagoni sladkorja, ki sta ga vlekli dve lokomotivi. Pri postaji Stari Vukovar je ta vlak trčil v lokalni vlak, ki vozi med Vukovarjem in predmestji. Ta vlak je bil prazen in se je pri trčenju iztiril kakih 40 metrov daleč. V trenutku, ko sta vlaka trčila, je sedel strojevodja Amel v praznem vagonu in jedel s svojo ženo. Pri trčenju se je smrtno ponesrečil, njegova žena pa je dobila hujše poškodbe. Nesrečo je povzročila napačno postavljena kletnica. Materijalna škoda znaša okoli 100.000 dinarjev. O nesreči je uvedena preiskava.

★ Silna nevihta v Liki. V okolici Gospiča je divjala te dni silna nevihta. Trije gimnazijci, ki so se vračali z vlaka iz Gospiča domov, so se pred neurjem zatekli pod malo hišico ob poti, v kateri je že vedrilo nekaj pastirjev. V hišico pa je udarila strela. Vsi pastirji in dijaki so omedleli. K sreči je prišel mimo z vozom neki poštar, ki je pričel dečke drugega za drugim buditi z umetnim dihanjem k življenju, kar se mu je posrečilo pri vseh, razen pri 15 letnem dijaku Marku Prpiču, ki je bil že mrtev.

★ Kačaska nadloga ob albanski meji. Iz Novega Pazarija poročajo, da je večja tolpa kačakov prekorajčila albansko mejo ter se pojavila pri Rožaju in v okolici Raške. Naše oblasti so pričele tolpo takoj zasledovati. Gre najbrže za tolpo krvočelnega in proslulega kačaka Salkovića, ki je pobegnil v Albanijo, odkoder je že parkrat vpadel na naše ozemlje.

Mesto šampona uporabljajte

Gamma' - milo

za izmivanje las. Ogromno razliko boste spoznali že po prvi porabi. Dobiva se povsod.

★ Industrijskim in veletrgovskim firmam v predvarek. Razne tvrdke zaposlujejo kot potnike ali zastopnike iz raznih vzrokov osebe, ki prvotno niso bile v trgovini, ampak so se učile raznih obrov ali izvrševale razne druge poklice. Marsikateri takih potnikov ali zastopnikov s svojim nastopanjem in s svojim načinom poslovanja kvari naš ugled in povzroča nezaupanje in nenaklonjenost trgovcev-odjemalcev proti nam vsem. Vsi taki posilipotniki in zastopniki morajo ven iz našega poklica, ker ga ne razumejo in ga ne znajo čislati. Korist vsake prizadete firme je, da ta naš migljaj ovažuje brez oklevanja. Mi hočemo ščititi ugled in koristi svojega stanu, pa bomo v to porabili vsa zakonito dovoljena sredstva. Naša trdna volja je, da tej svoji nameri pomoremo do polnega in vsestranskega uvaževanja. Vse tovariše pa prosimo, da nam takoj sporočite naslove firm, ki zaposlujejo vpokojene železničarje kot potnike, kakor tudi naslove takih potnikov. — Odbor društva tr-

govskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani.

9618
★ Pri astmi in boleznih srea, bolečinah v prsih, pljučnih boleznih, škrofuzi in rahitisu, povečanju zadržane zleze, tvorbi golše je izborno pomožno sredstvo odvajanje na črevo, kar se doseže z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da so s »Franz-Josef« vodo izginila zaprtja, ki se po-kažejo v začetku boleznih, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in speker. trgovinah.

★ V delikatesni trgovini Jane vsak dan sveže kuhane krače, in drugo samo v Zidovski ulici 1.

9620

Perhaje, maščobo

kakor tudi odpadkanje las odpravlja že po drugi in tretji porabi GAMMA, sredstvo za lase. Pri daljši porabi zrastejo lasje na plešasti glavi. Zdravniki v 600 slučajih uspešno preizkušeno. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo imata Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

★ Minister dr. Tiso v Ljubljani. Včeraj dopoldne si je češkoslovaški zdravstveni minister dr. Tiso v spremstvu dr. Breclja in dr. Pirca ogledal zdravstvene ustanove v Ljubljani. Zelo živahno se je zanimal za higienski zavod, kjer je našel stvari, katere bo, kakor je zatrjeval, presadil tudi v svojo domovino. Po obisku bolnice si je ogledal stalno higien-sko razstavo na velesejmu, o kateri se je s svojim strokovnim spremstvom vred kar naj-priznanejšje izrazil. Poudaril je v razgovoru z našim urednikom, da je tako pregledna, a vendar preprosta razstava tudi na Češkoslovaškem potrebna in je v tem oziru Ljubljana pred Prago. Minister je nato obiskal zastopnika ve-likega župana, vladnega svetnika Andrejko, nato pa se odpeljal na Grad, kjer se je odkri-tosrečno divil lepi legi in porastu bele Ljublja-ne po vojni. Na obisku pri škofu Jegliču so se obudili spomini na skupen sestanek na Vele-hradu. Nato pa je minister odpotoval s sprem-stvom in češkoslovaškim konzulom dr. Res-lom ter oblasnim predsednikom dr. Natlače-rom v Rogaško Slatino, odkoder se preko Ce-lja odpelje na Dunaj, kjer je za danes dopol-dne zgovorjen sestanek s kancijem dr. Seip-lom. Sestanek ima povsem značaj vljudnosti brez političnega ozadja.

★ Proslava 10 letnice prebitja solunske fronte. Dne 8. oktobra se bo na slovesen način praznovala desetletnica prebitja zavezniških armad na solunski fronti. V tukajšnji stolnici se bo darovalo slovesno cerkveno opravilo dne 8. oktobra ob 8 zjutraj. Svečani pregled čet ljubljanske garnizije prične ob 9.45 dopoldne na velikem garnizijskem vežbališču v Mostah. Svečani pravoslavni obred se vrši istotam ob 10 dopoldne. Po obredu se bo vršila revija in parada ljubljanskih garnizijskih čet. V evan-gelijski cerkvi se bo vršila slovesna služba božja islega dne ob 8 zjutraj. Na dan 8. oktobra državni uradi ne poslujejo. Na poslopih državnih uradov in oblastev naj se razobesijo na ta dan državne zastave. Obrtna in trgovin-ska podjetja morajo biti zaprta med slovesni-mi cerkvenimi opravili in proslavo, torej od 8 zjutraj do 11 dopoldne.

★ Mestni magistrat bo dne 7. in 8. okto-bra razobesil na svojih poslopih zastave v proslavo desetletnice prebitja na solunski fronti. Vabim ljubljansko prebivalstvo, da okraši svoja poslopja z narodnimi in držav-nimi zastavami. — Župan dr. Dinko Puc.

★ Otvoritev razstave »TISK« se vrši v nedeljo 7. oktobra ob pol 11 dopoldne na ve-lesejmu pred paviljonom »K«. Vhod na raz-stavni prostor je iz Lattermannovega drevo-reda. Dnevne vstopnice so po 5 Din, perma-nentne po 15 Din ter se dobe pri »Putniku« in pri dnevni blagajni. Za društva in šole, ki po-setijo razstavo skupno, je vstopnina po 3 Din za osebo. V nedeljo ob 3 popoldne na sejm-išču promenadni koncert godbe Dravske divizije.

★ Nova industrija v Spodnji Šiški. V zad-njih letih je postala naša država, zlasti Slove-nija, prav dobra odjemalka avtomobilske in-dustrije. Posebno veliko povpraševanje je po avtobusih. Zaradi tega se je znana avstrijska tvrdka »Steyr« odločila, da ustanovi lastno to-varno v Ljubljani. V ta namen je že kupila od tvrdke »Slograd« nekdanje Keršičeve de-lavnice v Frankopanski ulici v Spodnji Šiški. Tvrdka »Steyr« bo tu izdelovala avtomobil-ske šasije, karoserije in kolesa, torej razen mo-torjev in strojnih delov vse, kar je pri avto-mobilih in avtobusih potrebno. Z novo »Stey-rov« tovarno pridobi Spodnja Šiška novo in-dustrijo, v kateri bo našlo mnogo delavstva svoj zaslužek.

★ Češkoslovaška obec v Ljubli. V nedelji 7. t. m. odhoden bude na pamet padlim a ve Škof-ja Loce odpočivajčim vojakum pomnik. Med njimi spi svoj večny sen i celá řada Čechů, krajanů. — Souděnímž se proto této pietní oslavě v počtu co největším. — Odjezd do Škofja Loke 6.50 rano.

★ V župniji sv. Frančiška (Sp. Šiška) je bilo v septembru rojenih 5, umrli 4, poročenih 6.

Grafika

pridei v soboto 6. ok-tobra v veliki dvorani hotela Union ob prili-ki 60 letnice tiskarske organizacije vokalni

Koncert

★ Mestna elektrarna ljubljanska naznanja svojim konzumentom, da bo morala na nedeljo dne 7. t. m. ustaviti na vrtilni strani električni tok od 7 zjutraj do 14, ker bo prečistila vse transfor-matorske postaje.

★ Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tomesečna dražba v februarju 1928 zastavljenih predmetov v četrtak dne 11. t. m. ob 15 v uradnih prostorih v Prečni ulici.

★ Mestna blagajna dne 8. in 9. t. m. zaradi glavnega snajenja uradnih prostorov ne bo urado-vala.

★ »Križ« pokraden. Katoliška mladina iz-da-ja že več let svojo lepo urejevano revijo »Križ«. Mlade idealiste, ki sodelujejo pri tej reviji in se trudijo tudi z upravo, pa je prejšnji teden zadel hud udarec. Neki 15 letni paglavec je namreč pre-pelzal ograjo pri »Akademskem domu« na Miklo-šičevi cesti ter pokradel znaten del zaloge starih števil »Križ« in »Križa na gor« ter skoro vso zadnjo številko »Križ«. Naročniki »Križ« so se zelo čudili, ko so, zadnjo številko revije dobili me-sto po pošti — pri branjevkah na trgu, svedeča zvito v škrtalnice za sadje. Tatinski fant namreč »Križ« ni potreboval za lastno duševno hrano, temveč je »Križ« prodal za makulturni papir raz-nim branjevkam in tudi nekaterim trgovcem. Za 200 kg »Križ« zlikovec sicer ni dobil bogvekoliko, tembolj pa je oškodovana uprava »Križ«, ki ima skoro 20.000 Din škode.

★ Vlom. V trgovino »Specialimporte«, last L. Slanovca, v Tavčarjevi ulici št. 6 je vkomil v noči od 3. na 4. t. m. neznan zlikovec. Odnesele ni drugega nego večjo mapo in pisimo, do katerega vsebine mu je bilo najbrže največ. Pač pa se ni dotaknil 100-di-narskega bankovca, ki je ležal na mizi. Vlomilec je premešal vso pisalno mizo in zapustil pisarno v naj-večjem neredu. Večje škode ni napravil.

★ Številni karamboli. Na ogli Celovške ceste in Gasilske ulice se je zadel hlapec Jože B. z vozom v šentviški avtobus, ki ga je šofiral sofer Jožef Oder. Voz je razbil na avtobusu 150 Din vredno šipo. — Na cesti proti Snebrjam sta se zadela s kolesi de-lovka Angela Hribar in kovač Franc Zajc. Pri pad-cu sta se precej potolkla. Angeli pa se je pokvarilo kolo. — Na Miklošičevi cesti je vozil s kolesom sluga Lojze H. po levi strani in se je zadel v kolo sluga Ignaca Klančnika, ki je vozil po desni. Klan-čnik se je pri padcu hudo potolkel in zlomil levo lopatico.

★ Katera krščanska družina bi hotela na stanovanje ali morda tudi na hrano sprejeti re-venega dijaka-visokošolca, ki bi za uslugo inštru-iral domače sinove in hčere v vseh srednješolskih predmetih. Naslove sprejema Jugoslovanska stro-kovna zveza, Stari trg 2/I.

Vlažno vreme povečava nevarnost prehlade. Od te opasnosti Vas obvarujejo okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERS

★ Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno Ziko. Ve, da je Zika izdelana iz rženega slada, ki je kot hra-nilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

★ Domače jetrne klobase danes in jutri v gostilni »Pri fajmoštrcu«.

9672

★ Vsako soboto in nedeljo pristne domače krvavice ter se točijo pristna dolenska in šta-jerska vina. Vsak večer »Radio«-koncert do-mače in vseh inozemskih postaj. Ker sem go-stilno prevzela v lastno režijo, se cenjenim go-stom najtopleje priporočam. — Ana Turk.

NAROD!

Jutri 7. oktobra vsi na odkritje spomenika voj-nim žrtvam v Škofjo Loko!

Maribor

Sprejem Čehoslovakov.

Včeraj popoldne je prispelo s praškim br-zovlakom v Maribor 20 odličnih zastopnikov češkoslovaškega naroda, ki se udeležijo velikih slavnosti, ki se vrše te dni v Belgradu ob pri-liki proslave desetletnice prebitja solunske fron-te. Prispeli so predstavniki češkoslovaške voj-ske z generalom g. Njefkovskim na čelu, za-stopniki Češkoslovenske obci legionarjev iz Prage, Češkoslovaške nezavisne legionsarske enote ter Zveze bivših srbskih legionarjev (če-ške). Na kolodvoru so jih pričakovali zastop-niki državnih, samoupravnih in vojaških obla-sti — vladni svetnik g. dr. Stare kot zastopnik velikega župana, mestni poveljnik g. general Dimitrije Spasič, oblasni predsednik g. dr. Le-skovar, mestni župan g. dr. Juvan, zastopniki češkoslovaško-jugoslovanske lige ter mnogo-številno občinstvo. Mestna občina jim je pri-re-dila v kolodvorski restavraciji zakusko. Najprej je izrekel dragim gostom iskreno dobrodošlico mestni župan g. dr. Juvan. Nato pa so se vr-stile napitnice, in sicer so spregovorili bivši češkoslovaški minister g. dr. Ivan Marković, g. Rusković, g. dr. Pivko in g. general Njef-

Za jesen
Din 169-
VOIKA
Krekov trg

kovski. Po zakuski so nadaljevali gostje z brzovlakom pot proti Belgradu v spremstvu dveh odposlancev državnega pripravljalnega odbora za proslavo desetletnice prebitja solunske fronte g. majorja Susiča in g. Ruskoviča, ki sta se pripeljala gostom nasproti do Maribora.

□ Zahvalno bogostužje v predstavi desetletnice prebitja solunske fronte bo v ponedeljek, 8. oktobra, ob 9. v tukajšnji stolnici.

□ Slavnostno predavanje. V četrtek ob 20. se je ob lepi udeležbi vršilo v avli tukajšnjega bogoslovja slavnostno nastopno predavanje docenta dr. Jakoba Aleksia o »Mistični bitnosti Cerkve ter nje odnosu do osebnosti in občestva«. Predavanje so posetili med drugim prevzvišeni knezoškof dr. Andrej Karlin, prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič, prosvetni šef dr. F. Kotnik, stolni prost dr. Martin Matek, oblatni odbornik Marko Kranjc, gimn. ravnatelj dr. J. Tominšek in mnogi odlični gostje — kleriki in laiki. Po otvoritvenih pozdravnih besedah ravnatelja bogoslovja dr. Cukale, ki je zlasti pozdravil oba prevzvišena škofa, je sledilo globoko znanstveno, po načinu izvajanja simpatično in radi dovršene erudicije ter velikega bogoslovnega znanja impozantno predavanje dr. J. Aleksia, ki ga je mnogoštevilno zbrano poslušalstvo sprejelo s toplim aplavzom.

□ Akademski maša bo jutri v frančiškanski cerkvi ob pol 12; poje pevski zbor akad. kongregacije. Točno ob četrt na 12 je slavnostna otvoritvena propoved prevzvišenega škofa dr. Ivana Tomažiča.

□ Izrednišolske službe. Od ženskega učiteljskega na moško je premeščen profesor dr. Frano Zgeč.

□ Večerna nižja gimnazija. Pri jugoslovanski strokovni zvezi se je javilo za večerno gimnazijo lepo število reflektantov. Da bi se pa mogel znižati mesečni prispevek na 125, oziroma 100 Din, je potrebno, da se jih prikladi še več. Prijavite se do ponedeljka v tajništvo jugoslovanske strokovne zveze na Aleksandrovi cesti.

□ Podprimo invalide s tem, da kupimo karte za veliko javno tombolo, ki jo priredijo vojni invalidi jutri na Trgu Svobode ob 14. Glavni dobitek so razstavljeni v izložbah trgovine pohištva K. Preis v Gosposki ulici.

□ Tujski promet tekom julija, avgusta in septembra v Mariboru kaže sledečo sliko: v vseh mariborskih javnih in privatnih hotelih se je javilo 10.326 tujcev, odjavilo pa 9.963.

□ Iz mestnega avtobusnega prometa. Proga 3 proti Pobrežju je z današnjim dnem zopet odprta.

□ Ljudsko gibanje v Mariboru tekom avgusta in septembra. Smrtnih slučajev je bilo 99 in sicer 17 v stolni, 11 v frančiškanski in 71 v magdalenski župniji. Rojstev 160 — 35 v stolni, 26 v frančiškanski in 49 v magdalenski župniji. Porok pa je bilo 8 v stolni, 27 v frančiškanski in 23 v magdalenski župniji. Visok odstotek rojstev v stolni župniji gre na račun poročnišnice, visok odstotek smrtnih slučajev v magdalenski župniji pa na račun bolnišnice.

□ Delo dobe takoj pri tukajšnji Borzi dela trije čevljarji, dva usnjarja in en slaščičar.

□ Kombinirane nočne vaje je imela ponoči mariborska garnizija na Tenzu. Mariborčani se niso seveda prav nič prestrašili, ker so bili na to opozorjeni.

□ Radi točnosti v poročevanju spopolnujemo naše večerajšnje poročilo o pogrebu pok. M. Stanislava Voh še v toliko, da se je udeležilo pogreba tudi mnogoštevilno zastopstvo tukajšnjega moškega učiteljskega o. g. ravnateljem dr. Potočnikom na čelu.

□ Od doma je pobegnil 16letni Franc Šober, vajenec stanujoč v Korosčevi 21. Fant je srednje postave, ima na sebi kratek povrtnik in suknjo modre barve.

□ V bolniški halji po Mariboru. V Dvořakovni ulici se je predvečerajšnjim popoldnem pojavil izreden pasant — v bolniški halji. Stražnik je takoj spoznal,

za kaj gre in se je hotel pasantu približati. Ta je pa pobegnil; pričel se je lov za pobeglim bolnikom po Valvazorjevi in Smoletovi ulici, dokler ga niso končno ujeli. Čudak je 18 letni Franc B., ki je izginil iz bolnice bosonog, razoglav in v bolniški halji. Stražniku je skrivnostno razodel, da je pobegnil za to, ker je slišal druge, kako so se pogovarjali, da bodo njegovo usmrtili. Režežu se je omračil um.

□ Dinarček v avtomat, iz avtomata — nič. Bridke tožbe naših malčkov. Na Glavnem trgu je pred neko trgovino avtomat. Vržeš dinarček, čokolade pa pričakuješ zaman. Ljudje postajajo in so nevoljni. Kaj je s to zadevo?

Najlepše plašče

zadnjih novosti dobijo dame in deklice le pri trdku

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

Oglejte si pred nakupom našo bogato zalogo!

Celje

□ G. dr. Schwab g. Poljšaku. Gospod Poljšak je v svojem zagovoru, objavljen v »Slovencu« z dne 30. oktobra t. l., čutil potrebo, da se obregne tudi ob mene. Na to odgovorjam: V svojem postopanju v zadevi g. Poljšaka sem se ravnal po predpisih, ki so zame merodajni in kojih natančno izvajam je temeljen mojega strokovnega znanja moja dolžnost. — V Celju, dne 4. oktobra 1928. — Okrajni sanitetni referent: dr. Anton Čebulj.

□ Sportni dan v Celju. Drevi se prično v Celju sportne slavnosti. Drevi se nočni tek skozi mesto, jutri dopoldne velika štazeta dam in gospodov raznih sportnih klubov, popoldne na Glaziji lahkoatletski meeting, hazena in nogometna tekma, zvečer pa klubski večer v Celjskem domu. Ljubitelji sporta se na to obširno sportno prireditve opozarjajo.

□ Nadaljevanje stanovanjske akcije. Pri zadnji seji socialno-političnega in finančno-gospodarskega odbora mestne občine so se dodelile iz delavske stanovanjske akcije enodružinske hišice še nastopnim reflektantom: Valeriji Proselec, Tereziji Kolaric, Frančiški Jošt in Ivanu Maku. Pri prejšnji plenarni seji je bila hišica dodeljena tudi Francu Weglehneru. S to zadnjo dodelitvijo je delavski stanovanjski fond po Din 1.000.000 popolnoma izčrpan in bi bile nove prošnje za dodelitev hišic iz tega fonda torej po 4% obrestovanju odslej brez.

Tramvajska zveza z Vičem in s Šiško

Vsa znamenja kažejo sedaj, da bo končno rešeno vprašanje, ki je toliko časa bilo aktualno, katerega pa se je poprej le redko kdo lotil: prihodnje spomlad prično graditi v Ljubljani dve važni in nujno potrebni tramvajski progi, prvo med Glavno pošto in Vičem, drugo pa med Dunajsko cesto in Šiško. Prva proga je zaenkrat projektirana od Glavne pošte po Selenburgovi ulici, Gradišču, Rimski in Tržaški cesti do cerkve na Viču. Proti temu projektu so se pojavile že razne ovire. O protetu hišnih posestnikov in trgovcev v Selenburgovi ulici in Gradišču smo že poročali. Po zagotovilu, ki smo ga dobili na odločilnem mestu, je pa popolnoma izključeno in nemogoče, da bi proga tekla kje drugje, kot po Selenburgovi ulici. Vsako prometno sredstvo in tudi cestna železnica se izplača le tedaj, če teče in veže močno obljubene in prometne kraje. Zato je tudi odpadla tramvajska varianta Dunajska cesta—Gajeva ulica—Bleiweissova cesta. Pač pa je treba resneje sprejeti protest Gradišča in zelo verjetno je, da bo nova tramvajska proga šla najbrže mesto skozi Gradišče od uršulinskega samostana čez Kongresni trg, po Vegovi ulici, Valvazorjevem trgu na Rimsko in Tržaško cesto. Vzrok, da tramvaj ne bi tekel po Gradišču, je treba iskati v ozkem prehodu med Lukmanovo in Kavčičevo hišo ter v ostrem ovinku ob Rimski cesti. Ze sedaj, ko vozi avtobus, je prišlo na teh dveh nevarnih mestih do karambolov in bo najbrže treba uvaževati tudi predlog, da naj avtobusi vozijo po Vegovi ulici in ne skozi Gradišče. Cestna železnica bi pa s progo preko Vegove ulice pridobila mnogo večji kompleks prometnih ulic, tako Gosposko ulico, dober del Trnovega in Krakovega, obenem pa bi tekel mimo univerze in realke, na Rimski cesti pa v bližini Tehnične srednje šole.

Strokovno društvo javnih nameščencev in upokojencev kraljevine SHS v Ljubljani ima drevi svojo običajno odborovo sejo.

Na veliko trgatov grozdja vabi Prostovoljno gasilno društvo Barje jutri v gostilno Česnovar na Dolenjski cesti.

Gasilno društvo Laverca vabi na vinski trgatov, ki bo 7. oktobra pri Ivanu Ogrinu, Laverca.

Maribor.

Trgatov. Pridite k vinski trgovini izobraževalnega društva v Krčevini. Sodeluje godba Omladin. Začetek ob 15.

Nižji poštni uslužbenci imajo jutri v restavraciji Dravograd trgatov s pestrnim zabavnim sporedom. Vstop prost.

Krekova godba ima danes ob 18 pri Dvořakovni v Studenih trgatov. Pester spored.

Cerkveni vestnik

Spodnja Šiška. Slovesno praznovanje cerkvene in farnega patrona sv. Frančiška Asiškega in prvo obletnico posvečenja cerkve bomo obhajali jutri (7. oktobra). Sv. maše bodo: ob 5. uri tiha, ob 6. uri pridiga in maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, ob 7. uri tiha, ob 8. uri šolska s pridigo, ob pol 10. uri pridiga in slovesna sv. maša. — Popoldne ob 3. uri blagoslovitev novega bronastega kipa Matere božje nad glavnimi vrati zunaj cerkve, nato v cerkvi pridiga in rožnavevska pobožnost. Ob 6., pol 10. in popoldne bo darovanje za cerkve. Častilci sv. Frančiška pridite jutri v Šiško!

Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu ima v nedeljo, 7. t. m. ob pol 7. uri zjutraj skupno sv. mašo in obhajilo, ob pol 11. uri odborovo sejo, ob 11. uri dopoldne pa svoj redni shod.

Najboljši, najizdatnejši, zato najcenejši premog!

Angleški premog, 8000 kalorij, 720 Din za tono. Družba Ilirija, Vilharjeva cesta, za glavnim kolodvorom. — Telefon 2820.

predmetne. Pač pa je še čez Din 400.000 na razpolago za istotake hišice iz fonda splošne gradbene akcije, t. j. po 8% obrestovanju. Doslej dodeljene hišice bodo predvidoma, če bo le količjak ugodno vreme, do zime pod streho. Stavbeno delo za zvezdodeljene hiše se bo oddalo stavbeniku g. Jerzenu.

□ Uršulin sejem v Celju. Ker je na dan sv. Uršule dne 21. oktobra nedelja, se bo vršil v Celju letni živalski in kramarski sejem v ponedeljek, dne 22. oktobra.

Dopisi

Jesenice

Javen shod priredi Jugoslovanska strokovna zveza jutri ob 9 dopoldne v Kat. del. prov. društvu. Dnevni red: Poročilo o mednarodnem kongresu strokovnih organizacij. — Položaj delavstva v splošnem in zadnji dogodek pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah.

Trbovlje

□ Pomanjkanje vagonov. V četrtek je pri tukajšnjem rudniku zopet zmanjkalo vagonov, vsled česar se ponoči ni obravnavalo.

Muljava pri Stični. Starinski oltar na Muljavi je g. Miloš Hohnjec, kipar iz Celja, srečno obnovil. Delali so skoraj 4 mesece trije delavci. Obnovljen oltar je res prava krasota in ena največjih cerkvenih umetnin v Sloveniji. V nedeljo dne 7. oktobra pride škof g. dr. Jeglič na Muljavo in bo ob 10. maševal. Cerkev je prostorna. Pridite na Muljavo! — Jurčičeva rojstna hiša na Muljavi je deloma vže popravljena.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri Jos. Rojina, Ljubljana.

VSAK DAN
8—12
2—6

lahko poravnate narobnino, naročite inšert ali mali oglas v Inšertnem oddelku »Slovenca« paviljon pri Unionu na Miklošičevi cesti

spisih za spomin in za morebitno uporabo tistim, ki se pečajo s pisanjem romanov in novel. Zakaj skregana ljubimca sta po bridkih potih razdora in mržnje priromala končno pred sodnika. Nekoč sta namreč padla skupaj v neki ljubljanski kavarni. Stanko je sam sedel pri mizici in srkal čaj, tedaj pa je vstopila v tisto kavnarno Silva ter njen brat in sestra. Silva je nekaj časa z grozno nervoznostjo prelistavala revije in podobno reč, potlej pa je mahoma vzplamtel in ni mogla nič več zdržati. Njena jeza je priklopila do vrha. Tedaj je butnila Silva iz mizice in pobitela naravnost do Stanka k sosedni mizici. Z vso hrabrostjo, kar jo premore zaljubljenost in obenem jezna žena, je skočila na Stanka, ga začela obdelovati s pestmi in praskati po obrazu. Pri tem delu sta ji tudi vneto pomagala Silvini brat in sestra. Stanko seveda ni držal križem rok in se je branil, kakor je vedel in mogel in znal. Zraven je Silvo še grdo ozmerjal in jo obkladal s primkami, ki sicer niso v navadi med kavalarji, v kavarni še zlasti ne. Gostje so to obračunavanje mladih ljudi nekaj časa začudeni gledali, potem pa so kajpak poklicali stražnika. Konec cele zadeve je bil v sobi 28 na okrajni sodnici. Kaznovana je bila vsa četvorica: vsak 200 Din globo pa plačal. Nekdo izmed prič je umestno pripomnil, da toliko pač ni vredna vsa ljubezen mladih ljudi... Točno!

Renovirana gostilna T. MENCINGER, Sv. Petra cesta št. 43, toči novo dalmatinsko vino, Odprto do polnoči. — Nizke cene! — Točna postrežba!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 6. okt.: 12: Reprodukcijsna glasba in borzna poročila. — 17:30: Delavska ura. — 18: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 18:30: »Platonova estetika«, predava gospa dr. Alma Sodnikova. — 20: Moderna zborova pesem, koncert učiteljskega zbora. — Celotni koncert (g. Feršnik, član kr. opere). — 21:30: Lahka godba in poročila.

Dr. Ukmir Polde okr. zdravnik v Litiji se preseli z 10. oktobrom iz Koblerjeve hiše v Oblakovo. — Sprejema stranke od 9—12 in v popoldanskih urah do 6 zvečer.

Sporti

JUTRISNJE NOGOMETNE TEKME V SLOVENIJI

V Ljubljani izvede jutri 7. t. m. LNP zaključno pokalno tekmo v korist fonda za zavarovanje igralcev proti nezgodam in III. kolo prvenstvene tekmovalja v I. razredu. Peškodbeni prehodni pokal brani SK Ilirija. Za drugega finalist se je letos čisto nepričakovano kvalificirala SK Svoboda s tem, da je v izločilnih tekmah zmagala nad Slovanom in Hermesom. Tema dvema uspehoma Svobode se je pridružil v zadnjem času še rezultat 6:1 proti celjskemu prvaku SK Celju, dočim je v Mariboru proti SSK Mariboru podlegla samo z dvema enajstkama v razmerju 3:5. Svoboda je dvignila kvaliteto svojega moštva s tem, da je tekom leta prevzela celo vrsto dobrih igralcev iz drugih klubov. Gotovo je, da bo hotela dokazati svoj stalni napredek tudi jutri proti nasprotniku kot je Ilirija. Tekma se vrši ob 14. na prostoru SK Ilirije.

V III. kolu ljub. prvorazrednega prvenstva se srečajo jutri Primorje in Slovan ter Hermes in Jadran. Važnejša je tekma Primorje: Slovan, ker bo neposredno vplivala na položaj na čelu prvenstvene tabele. Po dosedanjem poteku prvenstvene tekmovalja sicer nima Slovan mnogo izgledov na pozitiven rezultat, gotovo pa je, da bo nudil Primorju najostrejši odpor. Tekma Hermes: Jadran se vrši ob 15.45 na prostoru Ilirije, rezervi igra ob 10.15 dopoldne na prostoru Primorja. Obe tekmi Primorje: Slovan se vršita na prostoru Primorja; rezervi nastopita ob 14., I. moštvi ob 16. Igra se ob vsakem vremenu.

V Mariboru se odigrajo jutri prve jesenske prvenstvene tekme. Nasprotniki so Rapid: Ptuj.

Najcenejši nakup vseh

Šolskih potrebščin in šolskih knjig
M. Tičar, Ljubljana

Juniorški meeting SK Ilirije se vrši v nedeljo dne 14. t. m. in ne kot je bilo včeraj pomotoma javljeno dne 7. t. m.

SK Ilirija — lahkoatletski sektor. Danes ob pol 7 se vrši v klubovi sobi v kavarni Europa sestanek vseh članov; udeležba je posebno važna za juniorje, ki startajo na jun. meetingu. Obenem se sprejemajo novi člani.

Drobne sportne vesti.

Fogl II., znani branilec v madjarski reprezentanci, kateri bo tudi te nedelje nastopil proti Austriji, namerava zapustiti Budimpešto, in bo dobil mesto trenerja pri nekem vodilnem italijanskem klubu.

Jutri se bo odločilo, kdo si bo osvojil nogometno prvenstvo Poljske. Nasproti si stojita Warta in Wisla. Po doseženih rezultatih ima boljše šanse Warta.

V lahkoatletskem mittingu v Dairnu na Japonskem je Francoska izgubila z 78:72. Kakšno zanimanje za sport vlada v deželi solca, priča dejstvo, da je tekmovaljem prisostvovalo 50.000 ljudi.

Se bomo boksali.

Rekel je seveda, da ne bo več boksal, Tunney namreč. Pa bo. Saj bi bil tudi nesposoben, če ne bi. Sedaj je odprl svoja stier bolmočeta usta in je dejal nekemu italijanskemu ženskarju, da mlikor ne misli stopiti v boksalni pokoj; samo na vrednega nasprotnika čaka. Dempsey je dvakrat premagal; če hoče Tex Rickard, ga bo enkrat, zahteva pa za to dvojno svoto. Z drugim nasprotnikom bi boksal za manjšo svoto, »a jaz poznam obveznost, ki mi jo nalaga moj naslov svetovnega prvaka. Nočem pa biti samo orodje v Rickardovih rokah za njegovo tovarno milijonov.« Tako je zmeraj. Da le nese. In Tunneyu veliko nese. Sicer bi nikdar ne bil zlezel v kroge »višjih desetih tisoč«.

Naznanilo!
Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da sem otvoril na **Vodnikovem trgu 5** trgovino špicerije in delikates ter se priporočam za obilen obisk.
Bogomir Motoh.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Vse predstave se vrše v dramskem gledališču.

Sobota, 6. oktobra: KUKULI. Premijerski abonma. Nedelja, 7. oktobra ob 15. uri popoldne: POHUŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. Izven. Ob 20. uri zvečer: KROG S KREDO. Izven.

Ponedeljek, 8. oktobra: Zaprt.

Novi zastori (popolna garnitura), ki jih je uprava pred kratkim naročila, so včeraj prispeli iz Nemčije. Zastorji so iz krasnega oranžno-rumene baržuna in bodo privklati uporabljeni pri naslednji predstavi Klabundovega »Kroga s kredoc«, kar bo scenični blesek četrtega dejanja (cesarska dvorana) gotovo v izdatni meri dvignilo.

Mariborsko gledališče

Sobota, 6. oktobra ob 20. uri: HLAPCI ab A. Premijera. Otvoritvena predstava. Nedelja, 7. oktobra ob 20. uri: MOJ OČE JE IMEL PRAV. Premijera.

Prireditve in društvene vesti

Vaša objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Društvo državnih cestarjev kraljevine SHS. Jutri se bo vršil redni letni občni zbor ob 9. uri dopoldne v zadnji sobi konsumske kleti, Kongresni trg 2. Ako bi ob 9. uri občni zbor ne bil sklepčen se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu prisotnih članov. — Ob 8. uri zjutraj se vrši istotam seja društvene odbora in nadzorstva, katere naj se vai tovariši zanesljivo udeležijo. — Nabelstvo.

Sveta življenje in vrvenje

Kako se izobrazuje angleški delavec

Anglija je še do nedavna bila dežela, kjer so bile ljudske množice najbolj zapuščene, zanemarjene in nevedne. Še ne polnih 50 let imajo tam zakon, ki sicer ne proglašja šolske obveznosti, pač pa pravico vsakega otroka do obiskovanja šole. Pismenost še do danes ni popolnoma prodrla in je mnogo takih, ki so se šele v poznejših letih naučili brati in pisati.

Posebno vneto in uspešno razširjajo izobrazbo med ljudskimi sloji delavske organizacije, ki prirejajo številne izobraževalne tečaje. Angleško delavstvo — kakor vsako drugo v civiliziranih deželah — pa žela tudi po višji izobrazbi, ki je zlasti na Angleškem spričo silno dragega študija na univerzah za revnejše sloje skoraj nedosegljiva. Ustanovila se je organizacija za izobrazbo delavstva: Workers Educational Association (W. E. A.), pri kateri sodelujejo država, občine in vseučilišča. Tečaji, ki jih prireja, so popolnoma demokratično organizirani; učenci določajo učne predmete in sami volijo učitelje. Politično so ti tečaji popolnoma nevtralni. V Londonu in nekaterih drugih večjih mestih ima delavstvo tudi nekaj marksističnih visokih šol. Vse te delavske visoke šole — tako je izjavil Rennie Smith na tostvarnem predavanju na Dunaju —

Princ regent Tafari Makonnen,

prestolonaslednik, diktator, ministrski predsednik in zunanji minister abesinskega kraljstva, ki mu je njegova teta vladajoča cesarica Judita podelila kraljevo dostojanstvo ter bo 7. t. m. kronan. Kralj Tafari je star 37 let in je zadnjih 11 let dejanski gospodar Abesinije.

pa hiražo predvsem na dvojem: Prvič manjka primernih učiteljskih moči, drugič se pa Anglež sploh le nerad peča s teoretičnimi nauki.

Velikega pomena je Ruskinov kolegij v Oxfordu, internat, ki ga vzdržujejo razne delavske organizacije ter drugi dobrotniki. V kolegij sprejemajo posebno nadarjene delavske dijake, da studirajo tamkaj 1—2 leti. Iz tega zavoda je izšlo doslej že več voditeljev odnosno poslancev delavske stranke.

Skrivnostna spremljevalka

Po londonskih ulicah hodi v zadnjem času mlad mož v spremstvu starejše ženske. Par vzbuja pozornost, ker je ženska nekam nemožno oblečena. Drugega posebnega pa na

njima ni opaziti. Ker je ženska očitno že v letih, se nikomur ne zdi čudno, da jo mladi mož z veliko skrbnostjo vodi posebno tedaj, kadar prekoračita cesto. »Rodoljuba z dežele pač«, si mislijo Londončani, »ki se jima ob ogromnem londonskem prometu vrti v glavi.« Toda nekega dne so londonski listi prinesli senzacijsko fotografijo tega para. Kdo sta? Avtomatična ženska in njen iznajditelj! Ženski stroj more hoditi, premikati roke in obračati glavo na desno in levo, kakor bi govoril. Mladi mož nosi na sprehodih z ženskim avtomatom pri sebi majhen enostaven stroj, ki čudni ženski stvor nadzira in mu določa korake in gibe. Izdajdba je skrivnost, ki je iznajditelj še nikomur ni odkril. Le toliko pravi, da so ti izprehodi zanj izredno naporni in mučni.

Praznoverni na potovanju

V Budimpešti imajo izložbo praznovernih, ki nudi interesantno sliko različnih oblik pojavov teh ljudi, ki gredo na potovanja. Najnavadnejša oblika teh praznovernih je ta, da ne morejo zapustiti hotelov, če steče pred njimi kaka črna mačka ali pa srečajo kakega meniha. Velik odstotek ženskega sveta ne gre na potovanje, ne da bi preje vprašal čarovnico, če se bo kaj zgodilo. Gotove ženske imajo navado, da vprašajo, katero kopališče je dobro zanje, oziroma, ali smejo zaupati možu, ki med tem časom ostane doma. Prerokinja mora odgovarjati na vprašanja po sreči, po železniških nesrečah in kaj naj vzame s seboj. V modo so prišle opice, katere vzame ženski svet na pot.

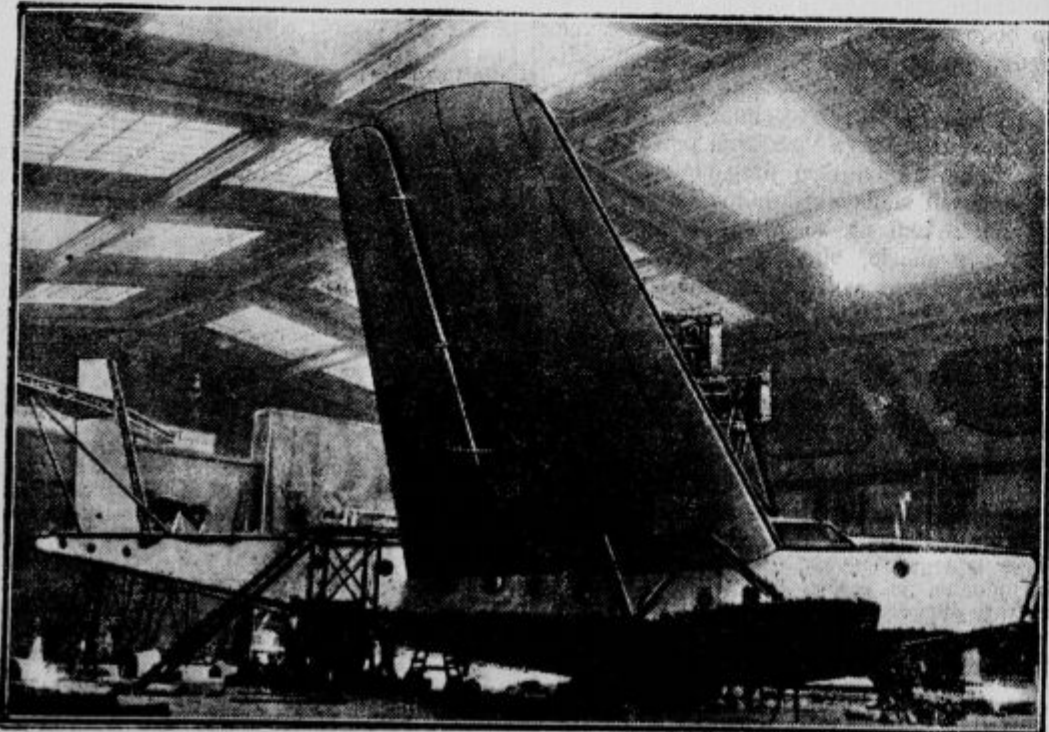
Vendar pa je razlika po stanovih. Ko so hoteli približno določili navade posameznih stanov, so vzeli slučaje in hoteli določili nek povprečni tip takih ljudi. Tako so prišli do tega, da imajo veleposelniki navado, da poiščejo nekoga, ki pokusi jed, predno jo sami vzamejo v usta. Ljudje iz diplomatskega sveta sedijo redno pri določeni mizi. Navadno pa pri taki, kjer ne more pasti nič na glavo. Turki gredo navadno na najvišji prostor, odkoder imajo najbližjo pot na streho. Turki se boje ognja. To izvira od tod, ker imajo v svoji domovini zelo veliko lesenih hiš, katere ogenj kmalu upepeli. Celotno navado imajo, da izbirajo hotele, kateri so najvišji. Njihov ideal je ameriški nebotičnik, ki nudi s svojim železom in kamnom razmeroma največ varnosti.

Pri nekaterih so našli, da gredo na številke. Zlasti je nesrečna številka 13. Večina hotelov je morala to številko odpraviti. Mnogo pa jih je, ki hočejo spati ravno na številki 7, oziroma na drugi določeni številki.

Razstava nudi sliko tisoč in tisoč malenkosti, ki dokazujejo, da praznovernih ljudi ne bo nikoli zmanjkalo.

Mesto igralcev — orožnik

V Selztalu v Avstriji je bila napovedana predstava dunajskih prvovrstnih igralcev. Mnoge izmed njih so plakati označili za bivše dvorne igralce. Mestece je smatralo ta obisk za posebno čast in je pokupilo vse vstopnice. Začetek pa se je kljub popolni razprodaji odlašal in odlašal. Namesto znamenitih igralcev se je končno prikazal na odru orožnik in povedal strmečemu občinstvu, da se predstava ne bo vršila, ker je dunajska policija ravno kar zaprla direktorico in koncesionarko napovedane skupine. Ravnateljico je iskalo že več sodišč več mesecev, ker so ji dokazali najrazličnejše goljufije. Preteklo leto je bila izdana za njo radi tatvine celo tiralica. V Selztalu jo je spoznal neki orožnik, ko je bila že našminkana in pripravljena za nastop ter jo enostavno zaprl.

Oraško letalo »Rohrbach - Romar«

na mednarodni zrakoplovni razstavi »Ilac«, ki se odpre 7. t. m. v Berlinu.

V dveh — treh vrstah

Kuga v Pireju. V Atenah in Pireju so ugotovili več slučajev črne kuge. Bolnike so takoj oddali v kužno bolnico.

Električni pogon za zvonove so uvedli v monakovski Gospejni stolnici. Ko so prvič zvonili z vsemi tremi najtežjimi zvonovi, se je veliki stolp vidno zibal, kar pa se zgodi vselej, kadar zvone z vsemi zvonovi.

Nadvojvoda kot tujski vodnik. Bivši avstrijski nadvojvoda Leopold Salvator-Wölfling si je poizkušal služiti svoj kruh že kot filmski igralec, pisatelj in branjevec; nič se mu ni obneslo in sedaj hoče voditi tujce po dunajskih gradovih, kjer je prej igral vse drugo vlogo.

Novo zvezdarno zgrade v Sultsjobadenu pri Stockholmu, ki bo opremljena z najmodernejšimi instrumenti. Za zgradbo je prispevala neka zasebna ustanova 1 mil. švedskih kron (približno 10 milijonov dinarjev).

Umetnost ne nese. Mednarodna glasbena razstava v Frankfurtu in z njo zvezane glasbene prireditve so kljub raznim podporam končale z gmotnim primanjkljajem v znesku 1.180.316 mark.

Besedo nazaj.

Sodnik: »Obtoženec, Miha Lešnik, še enkrat vas vprašam, ali vzamete nazaj besedo »magarac«, s katero ste razžalili soseda Jožeta Troho?«

Obtoženec: »Pa naj bo, če vam je že toliko na tem. Tedaj: Magarac, nazaj!«

Nemogoče. »Včeraj sem tri ure sedel v vlaku na dežju; okno je bilo odprto in ves čas mi je padal dež naravnost v obraz!« — »Pa kaj nisi mogel s kom menjati prostora?« — »Nemogoče. Bil sem sam v vagonu.«

Takt. »Torej na skorajšnje svidenje, gospod.« — »Ali midva se še ne poznavala?« — »Seveda se ne, toda vi ste oblekli moj površnik!«

Se tudi ne razumeta. »No, ker je bilo »mav« (mačka), vam bom nekaj manj računal,« pravi natak gostu. — »Če je bilo »mav« (malo), je bilo pa dobro!« odvrne gost in vesel plača.

Oče je vzel seboj sinka, da gresta v me-ačarijo. »No, Mirko, ali si videl vse živali?« je vprašala mati, ko sta se vrnila domov.

»Ne, vseh pa nisem videl. Ko sva prišla do »Leva«, »Slona« in »Belega volka«, je ata vsakokrat rekel naj zunaj počakam.«

Neki tujec je hotel iz Medvoda v Ljubljano peš. Ker se pa v kraju ni spoznal, jo je mahal proti Kranju. Na poti je srečal domačina in ga vprašal kako daleč je tod do Ljubljane.

Medvodečan se je nasmehnil ter dejal: »Ako greste dalje v tej smeri kot sedaj, bo okoli 40.000 kilometrov, ako se pa zasujete, bodete pa v dveh urah v Ljubljani.«

Solnce je že zatonilo tam za Rožnikom, a mlad skavt še ni nobenega dobrega dela storil ta dan. Ko stoji pred pošto in gleda naokoli, opazi staro damo na vogalu pri Slo-nu, ki opazuje živahni promet. Stopi k nji ter jo prijazno vpraša: »Ali smem z vami v tem vrvenju onkraj ulice?« — »Zakaj pa ne,« je odvrnila prijazna dama. Ko sta bila na nasprotni strani, je dama vprašala: »Ubožec, koliko časa si pa že čakal, da bi te kdo spre-mil čez ulico?«

Zobozdravnik: »Ne odpirajte ust tako na stečaj, saj ostanem zunaj!«

Za duha in srce

Ludovik von Pastor

30. septembra tega leta je umrl v Inomestu eden največjih zgodovinarjev XIX., oziroma XX. stoletja Ludovik von Pastor, ki je v neumornem in velikanskem delu duha dosegel starost 75 let.

Ludovik von Pastor je bil rojen 31. januarja 1854 v Aachenu iz bogate trgovske rodbine. Oče je bil protestant, mati pa globoko verna katoličanka, ki je otroku že zgodaj vcepila ljubezen do Cerkve. L. 1860. so se Pastorjevi preselili v Frankfurt, kjer je imel Ludovik za učitelja slovitega zgodovinarja nemškega naroda, Janeza Jansena, ki je postal tudi njegov prijatelj in ga navdušil za zgodovinsko vedo. Tukaj so bili početki monumentalne zgodovine papežev, s katero je pozneje Pastor obdobil svet.

Razmere v Nemčiji, ki je takrat stala sredi ljutega kulturnega boja, za tako delo niso bile ugodne. Pastor se ni mogel v svoji domovini zadosti uveljaviti. Zato se je podal v Innsbruck, kjer je l. 1880. habilitiral za privatnega docenta. Tu je začel študirati italijanske arhive in koplil gradivo za svoje življensko delo. Papež Leo XIII. je baš zaradi Pastora odprl dotedaj zaklenjene papeške arhive, da omogoči mlademu učenjaku proučevanje tega tako važnega dela zgodovine krščanskega sveta. L. 1901. je bil imenovan Pastor za ravnatelja avstrijskega inštituta v Rimu, kjer je ostal do izbruhov vojne, a se l. 1920. povrnil v večno mesto kot poslanik avstrijske republike pri sv. Stolicy.

Pastor, ki je razpolagal naravnost z ogromno delovno močjo ni nabral samo iz rimskih in italijanskih arhivov materiala za svojo zgodovino, nego iz arhivov cele Evrope. Ni pa bil kakšen suhoparen prebirelec in podajalec aktov, nego je bil umetniški duh, ki je napisal zgodovino, katero lahko vsak z največjim užikom bere. Papežev ni opisal samo z biografske in politične strani, kakor n. pr. protestant Ranke, v katerega delo se je bil Pastor že kot 19 letni mladenič vglobil, nego je opisal tudi socialne, literarne in kulturne razmere vsake dobe. Njegova zgodovina papežev se začne z renesanso in naj bi se končala z dobo francoske revolucije in prosvetljenstva ter obsegala 16 zvezkov. Smrt je zatekla velikega zgodovinarja ravno, ko se je dotiskala prva polovica XIII. zvezka, toda tudi druga polovica je že v tisku, in ostali trije zvezki so že v toliko zaključeni, da potrebujejo samo še zadnje predelave. Tako je Pastor zaprl svoje oči v zavesti, da je svojo nalogo na zemlji končal.

Pastorjevo življenje je bilo po začetnih težavah znanstvene kariere polno uspehov in priznanj. Leta 1899. je postal dvorni svetnik leta 1908. ga je cesar Franc Jožef povzdignil v dedno plemstvo, pozneje v barona, akademije v Zagrebu, Monakovu, Pragi, Rimu, Parizu, Budimpešti in na Dunaju so ga izvolile za svojega člana in leta 1924. so zastopniki vsega znanstvenega sveta praznovali njegovo 70 letnico v Rimu na način, kakršnega je deležni le malokateri znanstvenik.

Katoliški svet pa bo slavil v njem enega svojih največjih kulturnih delavcev.

O literarnih razmerah na Holandskem

Kako se morajo vsi manjši narodi s skrajno stopnjenim naporom boriti za materialne pogoje kulturnega ustvarjanja zlasti na umetniškem polju (katerih usodnosti se pri nas vse premalo zavedamo), dokazuje tudi Holandska.

Edina domača knjiga, ki je doživela sedaj 100.000 naklade, pomeni nezastljen knjižotoksi uspeh. To je roman »Merijante Gyzeus Jeugde«, ki ga je napisal A. M. de Jong, podlistkarski urednik

socialističnega dnevnika »Het Volk« v Amsterdamu. Ta visoka naklada je prinesla avtorju tudi dolje še nikdar doseženi honorar 85.000 goldinarjev.

Ta uspeh pa je, kakor rečeno, edinstven v holandskem knjižotrstvu, ki deluje z majhnimi nakladami in še z manjšimi avtorskimi honorarji. Zelo veliko je že bilo, da je neka pisateljica za služila pri svojem romanu 6000 gld., kolikor potrebuje človek na leto za življenje. Celotno avtorji »Wereldbibliotheek«, ki so razmeroma najvišje plačani, ker more biblioteka z gotovostjo računati na takojšen znaten odjem svojih organiziranih članov, se ne morejo ponahati s takimi dohodki. Avtor internacionalnega slovesa kakor umrli Louis Couperus nikakor ni mogel živeti od svojih knjig; glavni zaslužek mu je donosalo sodelovanje pri časnikih; njegova vdova je dobivala, ker je zapustil toliko kot nič, častno pokojnino.

Pisatelji na Holandskem težko živijo. Niti eden se ne more opirati zgolj na dohodek od svojega literarnega delovanja. Pri tem pa je število čitalcev na Holandskem znatno; vendar knjig večinoma ne kupujejo, marveč si jih izposojajo v javnih knjižnicah. Poleg tega je pa še velika konkurenca nemških, francoskih, angleških, španskih in italijanskih novo izšlih knjig. Ker Holandec rad čita tuje knjige v izvorniku, mu zaradi tega ne preostaja niti denarja niti časa, da bi se mogel posvetiti čitanju domačih pisateljev.

Pesniške zbirke se izdajajo povprečno v nakladi 500 izvodov (torej v tem oziru ni veliko boljše kot pri nas!). V večini slučajev krije avtor sam stroške naklade. Celotno slavni liriki kot Kloos, Boutsens, Verwey smejo biti liriki le v potranskem poklicu; gospodarsko eksistenco nudi Kloosu uredništvo, Boutsensu instrukcije v grščini in latinščini, Verwey profesura na visoki šoli v Leydenu.

Za natisk dram se holandsko založništvo zanaša le v najredkejših slučajih. Produkcija holandskih pisateljev komadov ostane večinoma v rokopisnem stanju. Razen Heyermansa in Fabricsa si noben dramski pisatelj ni pridobil naklonjenosti občinstva. Do 100 vprizoritev in repri dosežejo samo francoski in ameriški senzacijski komadi.

V dnevnem časopisju zavzemajo prostor za literaturo pod črto čisto inozemski avtorji, pri katerih imajo časniki to prednost, da odpravijo Copyright in prevodne pristojbine. Holandski pisatelj komaj pozna prednost, da bi prodal svoj roman, predno izide v knjigi, časnikom v prednatis. Sam na sebi je honorar velikih časnikov slab. Za Copyright angleških romanov plača eden največjih listov povprečno 6 funtov, za manjše 100 gld.

Pavšalni nakupi rokopisov se izvršijo zelo redko. Založnik izplača avtorju pač predumem, vendar pa se po možnosti izogiba vsakega rizika na ta način, da se ravna višina honorarja po prodaji.

Holandski pesniki in pisatelji izvršujejo zaradi tega svoj literarni poklic redno le postrani. Nekateri si služijo kruh kot založniki, predavatelji (n. pr. Frederic van Eeden), kot uredniki (n. pr. Dirk Coster), novinarji, knjigarnarji, učitelji, v senzacijski propagandi.

Morebiti odgovarja ta položaj skrivni nagnjenosti holandskega človeka po mnenju, da se namreč sme umetnosti posvetiti samo človek v zasigurni poziciji in z zadostnimi dohodki. Ta temeljna naklonjenost meščanski veljavnosti je tudi vzrok, da očituje holandska literatura nekaj umerjenega in umirjenega. Slučaj, da je holandski pisatelj radi svojega umetniškega poklica stavil v nevarnost meščanski ugled, udobnost in mesečne dohodke, se je pripetil samo enkrat. To je slučaj Multatullijev. (Po »Frk. Z.«)

Gospodarstvo

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 30. septembra 1928 (vse v milj. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 22. sept.) Aktivna: kovinska podlaga 333,3, (— 3,8), posojila: menična 1.444,3, lombardna 253,7, skupaj 1.698,1 (+ 44,3), saldo raznih računov 636,9 (— 64); pasiva: bankovci 5751,3 (+ 168,1), drž. terjatve 223,1 (— 143,1), obveznosti: žiro 401,4, razni računi 246,8, skupaj 648,4 (— 48,4); ostale postavke neizpremenjene. — Iz tega izkaza je razvidno, da se je devizni zalog zelo zmanjšal, kakor tudi državne terjatve, zaradi večjih potreb ob četrtletnem ultimu. Narasel je obtok bankovcev.

★

Naša industrija in posojila v Nemčiji. Dne 4. t. m. se je vršila v Beogradu konferenca pri Centralni industrijskih korporacijah glede stališča industrije k novemu posojilu v Nemčiji za materialne nabave. Iz Slovenije je bil na konferenci ravatelj železnice in železnicar zadruga v Kropi g. Gašperšič. Industrija stoji na stališču, da bi se velik del nabav iz tega posojila dal izvršiti doma, tako n. pr. vagonov, raznega železniškega materiala. Prizadeje so tu velike slovenske železnice in strojna, itd.

Francoski kapital v naši državi. Sčasno smo že poročali o ustanovitvi d. d. »Francosko-jugoslovenski zavod za trgovino in industrijo« v Beogradu, katere kapital znaša 15 milijonov Din. Sedaj doznajamo, da je glavni delničar nove družbe francoska tvrdka Thomson-Houston (cel naslov: »Compagnie Française pour l'exploitation des procédés Thomson-Houston«). Kapital znaša 300 milj. frankov in družba izdeluje elektrotehnični material, predvsem elek. lokomotive. Sodeluje z veliko ameriško tvrdko General Electric Co., ki je največji izdelovalec na svetu. Skupno z »Société Alsacienne de construction Mécanique« je družba T. H. ustanovila nov družbo, ki ima 24 let v zakupu vse tovarne obeh podjetij.

Nove delniške družbe. Na Sušaku je bila potokolirana tvrdka »Jugopromet«, jugoslovanska prometna d. d. (za trgovske posle). Kapital znaša 1 milijon Din. — Českoslovaški »narodni dom« v Zagrebu, kapital 2 milijona Din; »Suzana«, tovarna koč v Zagrebu, kapital 1 milijon Din; »Dunavski most«, d. d. v Somboru, kapital 15 milijonov Din.

Znižanja kapitala. »Prva hrvatska tvornica li menih i bravarskih proizvodov i pocinacuna, d. d.« v Zagrebu-Zavrtica izkazuje v računskem zaključku za 1927 izgubo v znesku 0,78 milj. Din (za 1926 0,37 milj.) in to pri kapitalu 1,5 milj. Din in rezervah 0,4 milj. Din. Zato je obnemu zboru dne 15. t. m. predloženo znižanje kapitala. Podjetje spada v koncern Jugoslov. esk. in hip. banke v Zagrebu.

Borza

5. okt. 1928.

DENAR.

V soboto, 6. t. m. ljubljanska borza posluje, ker zaradi državnega praznika odpade borzni seštanek v ponedeljek 8. t. m.

Devizni promet je bil danes prav velik; večino povpraševanj je krila Narodna banka; privatno blago je bilo zaključeno v manjših količinah v devizah: Newyorški, Pariz in Trst. Izmed izpremenb v tečajih je omeniti učvrstitev Trsta, dočim so devize: Dunaj, Pariz in Praga popustile.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

5. oktobra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 4 X.
Amsterdam	—	2282,75	—	—
Berlin	1354,50	1357,50	1356,—	1356,—
Bruselj	—	791,24	—	—
Budimpešta	—	993,27	—	—
Curih	1094,10	1097,10	1095,60	1095,60
Dunaj	799,64	802,64	801,14	801,54
London	—	276,09	—	—
Newyork	56,94	57,04	56,94	56,94
Pariz	221,40	223,40	222,40	—
Praga	168,32	169,12	168,72	168,77
Trst	296,90	298,90	297,90	297,77

Zagreb. Berlin 1354,50—1357,50; Curih 1094,10 do 1097,10; Dunaj 799,64—802,64; London 275,68—276,48; Newyork 56,813—57,013; Pariz 221,558—223,58; Praga 168,32—169,12; Trst 296,95—298,95.

Belgrad. Berlin 135410—1357, Budimpešta 99177—99477, Curih 109410—1097,10, Dunaj 78964 do 80269, London 275,68—276,48, Newyork 56,88 do 57,08, Pariz 221,60—223,60, Praga 168,82 do 169,12, Bruselj 78974—79274.

Curih. Berlin 123,73; Budimpešta 90,50; Bukarešt 3,15; Dunaj 73,09; London 35,19; Newyork 519,60; Pariz 20,31; Praga 15,395; Trst 27,1925; Varšava 58,20, Belgrad 9,13.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,485.

Trst. Zagreb 83,61—83,63, London 92,78 do 92,84, Pariz 74,75—74,85, Newyork 19,09—19,10, Curih 368,45—368,55.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska 153 den., Ljubljanska kreditna 158 den., Prašedion 926 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 105 den., Ruše 265—285, Kranj. ind. 295 den., Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. vojna škoda ar. 486,50—487,50, kasa 487—487,50, termini: 11. 442,50—444, 12. 446,50 do 447,50, 7 odst. inv. pos. 85,75—86, agrari 55,75—56, Hipo 58—59, Poljo 17,50—18, Hrv. 55, Kred. 85, Jugo 88—88,50, Lj. Kr. 126—130, Nar. 69,50—70,50, Prašted. 920—925, Srpska 151—152, Zem. 180 do 140, Etno 160—180, Obrt. 88—89, Kat. 36, Gutmann 180—195, Slavonija 4—4,50, Danica 140—155, Drava 545—590, Seferana 480—485, Osj. ljev. 160 do 170, Brog. vag. 80—84, Union 200, Isis 26, Ragusea 475—485, Trbovlje 470—480, Vevče 110 do 110,50, Nar. sum. 16, Piv. Sar. 300, Mlin 19,50.

Belgrad. vojna odškodnina 486,50—487, 7 odst. inv. pos. 85,25—85,50, agrari 55,25—55,50.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 85,05, Zivno 122, Hipo 7, Alpine 43,95, Leykam 9,80, Trbovlje 60,70, Guimann 24, Slavonija 0,55.

Žitni trg

Položaj je radi višjih notacij v Ameriki in Budimpešti danes še čvrstši. Pšenica se išče po 252,50, baška postaja, vendar skoro ni ponudbe. Izredno čvrsta je koruza, umetno sušena; za prom. ptno dobavo notira 295 nakl. post. Vredno je za beležiti, da se je trgovala laplatska koruza za Novi Sad po 330, iz tega je razvidno, kako nezdrav je sedanji položaj v naši žitni trgovini. Tudi oves je poskočil na 250 Din baška nakl. post. Mlevski izdelki so neizpremenjeni.

V Ljubljani notirajo:
Dež. pridečki (vse samo prvovrstno, slov. post., dob. prompt., plač. 30 dni): pšenica bč. 78—80 kg 2% 292,50—295, okt. 297,50—300, nov. 305—307, moka Og 430—435, rž 73—74 kg uz. bl. 295—297,50, oves bč. 275—280, koruza 347,50—350, laplatska 310 do 312,50, ajda 300—305, ječmen bč. 305—307,50. Zaklj. 3 vagona koruze. Tendence neizpremenjena.
Novi Sad. Pšenica: bč., gr. bč., bč. pol. 247,50 do 250, bn. in bn. Vršac in sr. 242,50—250. Oves: sl. bč. 245—247,50. Ječmen: 245—250, pol. 280 do 290. Koruza: 310—315. Fižol: 830—850. Seno: bč. post. 115—117,50, bos. post. 102,50—107,50. Moka: 00 gg 350—355, št. 2 380—345, št. 5 310—320, št. 6 265—275, št. 7 235—245, št. 8 200—210. Otrobi: bč. 182,50—187,50, bn. 180—185. Promet: 161 vagonov pšenice, 5 ovsa, 20 koruze, 19 moka, skupaj 103.

Budimpešta. Tendence medla: Pšenica: oktober 26,36—26,40, zaklj. 26,40—26,42, marec 29,10 do 29,06, zaklj. 29,04—29,06, maj 29,76—29,74, zaklj. 29,74—29,76. Rž: oktober 25,44—25,48, zaklj. 25,46 do 25,48, marec 27,88—27,80, zaklj. 27,80—27,82. Koruza: maj 80.—do 80,18, zaklj. 80,18—80,22, julij 29,30—29,50, zaklj. 29,52—29,54.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 4 vagoni hrastovih plohov. Tendence je neizpremenjena.

Kože in usnje

Tendence za goveje in telečje kože je slaba. Cene za goveje kože, lahke so cirka 19—20 Din, težje 20—21 Din. Telečje kože stanejo (z glavo, dolgonoge) 38—39 Din za kg. Zadnje dni se je v Nemčiji izvozilo nekaj vagonov telečjih kož in pitlingov. Prva konjske kože se plačujejo po 220 Din in več, slabše po 180—190; ovčje kože so v ceni popustile in notirajo 26—27 Din; kožje notirajo 35—40 Din za komad.

Hmelj

Zalec, 5. okt. (Izv.) Došim je vladala doslej popolna stagnacija v hmeljski trgovini, je opažati zadnje dni malo več zanimanja. Kupuje se po najrazličnejših cenah. Došim ponuja eden kupec le 10—15 Din, plača drugi še tisto uro 25—30 Din za

profesorje za Nacionalni Komisariat. Imam lastno nujno delo.

Zdaj vlečeta profesorja za rokav: aktovka — v dvorano, usnjena suknja — proti izhodu. Čokatemu je aktovka na poti. Kmalu se utruji. Suknja hitro odpelje profesorja. Anisimov strese telefon:

»Halo! Stražnica? Govori komandant palače Anisimov. Čujete? Kaj? Da, da! Jaz, jaz. Pridržite pri izhodu profesorja Safonova, a drugi, Dievel, naj gre. Kaj? Aretirati? Da, dak.

Profesor se spotakne v rogoznico in v zadregi mrmra v pleče usnjeni suknji:

»Ne, rajši ostanem, državljan.«

»Suknja dvigne tenki prst, z njim hitro zažuga in kriči:

»Vse naznamim tovarišu Lunačarskemu.«

»Se Leninu lahko naznamiš. Spletkarji, pristulili so se k naši stranki! Pojdi, pojdi, preden te dam zapreti...«

Tovariš Anisimov stisne aktovko pod pazduho in ves potan steče naprej v dvorano; dolga ruta mu nagaja, ker se zatika med škornje.

»Počakajte tu, državljan profesor, pridem takoj... Pozvonim nacijam, naj se požurijo.«

»Halo, aljo! Ze zopet smrčite? Aljo!

Profesor pričakuje v naslonjaču. Ogleduje v zadregi pohištvo in omare. Povsod visijo nove številke in zastori so zaznamovani s kredom. Anisimov zmerja v telefonu šoferja. V sobi zraven mrzlo potrkava pisalni stroj.

»Ali ste zapisali, Vitalij Vitaljevič?«

Profesor se obrne v naslanjaču. Za njim stoji v umazanem vojaškem plašču in razmršeni ovčji kučmi Dava-Dorčiči.

»Pozabil sem vam dodati še zgodbo Svetišča, ki širi Mir. Spada sicer v poznejšo dobo, vendar pa

• Anisimov zamenja balo in franc. allest

Lepa Rosanka

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno blešča-
lo od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

isto blago. Silno se občuti pomanjkanje zadržne prodajne organizacije, ki bi bila hmeljarjem v pomoč pri prodaji. Vsak dan pošiljajo hmeljarji po več vagonov svojega blaga v komisijsko prodajo in dosega jo tako v Zatecu kot tudi v Strassburgu po kakovosti 35—42 Din po odbitku vseh stroškov čistih za kilogram.

Zatec, (C. S. R.) 2. oktobra. Zadnje dni se je začelo znatnejše nakupovanje, ki pa je tudi že deloma popustilo. Napram preteklemu tednu so cene za žateški hmelj 1928 popustile in se gibljejo med 2000 do 2250 Kč za 50 kg. Do 1. okt. je bilo v Zatecu baliranih 595 bal, t. j. 14,271 starih stotov pridelka 1928 ter tudi signiranih.

Cenitev produkcije. Srednjeevropski hmeljski

urad v Münchenu je pod 25. sept. izdal naslednjo cenitev letošnjega pridelka (v stotih po 50 kg): Nemčija 159—161,500, CSR 152,000—155,800, Jugoslavija 107,000—118,000 (kongres v Novem Sadu je cenil na 120,000—125,000 stotov, površina 10,800 ha), Avstrija 2000—2500, Poljska 40,000 in Alžacija 38,000. Skupno ceni svetovno letino na 1,178,500—1,195,800 stotov. Potreba najboljšega hmelja znaša cirka 500 tisoč stotov in bo komaj krita. Letina najboljših kvalitiet je slaba. Cene se tvorijo umetno, ker jih trgovina tlačí. Zato priporoča urad producentom, naj hmelj zadržujejo. Dosedaj je prodanih: v Hallertau 50 odstotkov, v Spalti nad 90 odstotkov, v ostali Nemčiji cirka 50 odstotkov, v Českoslovaški cirka 50 odstotkov letošnjega pridelka.

Vsevolod Ivánov:

Povratek Buddhe

(Povest.)

»Kaj pa me imate za norca, tovariš Anisimov? Saj je rekel: pridem čez pol ure. Letel sem po profesorja v Viborški okraj.«

Vojak z aktovko tako stisne profesorju roko, kakor da njegovi prsti ne morejo priti do sape. Skoči nazaj, si vrže aktovko pod pazduho in naglo govori: »Kakor vedno, tovariš Dievel, ne koordinirate dejstev. Pravkar so mi zvonili, čes, da ni to stvar Narkomprosa, temveč Komisarijata za nacionalne zadeve. Čemu mi je potem Lunačarskij! Govor bo imel narkomnac! Tako ne gre, tovariš, da bi podili sem in tja revolucijske voditelje.«

»Preden boste govorili take besede, tovariš Anisimov...«

»Ne, vi tako govorite, tovariš Dievel...«

»Če je tako, potem nisem sploh odgovoren za zborovanje. Jaz... Oprostite, državljan profesor, lahko greste domov.«

Tovariš Anisimov ogorčen dvigne nad glavo svojo aktovko. Ima velikanska usta. Kriče sproži kakor aktovka debele besede:

»Kako to, tovariš Dievel, lahko greste domov? Povzročiti hočete prepir med uradi! Ostanite, profesor...«

Suknja naredi ostro usnjeno kretnjo.

»Dovolite, da ponovim. Profesor, vas je pozval prosvetni komisariat. Zdaj ta poziv odpade. Naj si sami poiščejo izvedence. Nisem tekač, da bi iskal

• Petrograjsko predmestje.
• Prosvetnega komisarijata.
• Komisar za nacionalne zadeve.

LUJUSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 29 zvezkov: A. Sheehan, Nodine, Povest trškega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marj, Baska, Ljubljano-berška povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hti cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — Storček in njegovo burlesko stipele, 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregej, Otročji soluna, 24 Din, vez 32 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 2328.

Službodob

Pletiljke
izurjenih, deset, sprejme takoj za stalno. — Ciril Vajt, Kranj.

Pomočnik
se sprejme za veletrgovino špecijerskega blaga ter deželnih pridelkov, kateri ima veselje do potovanja ter pozna Gorenjsko; pogoj: simpatičen, trezen, zanesljiv, agilen, fin nastop, ter dober prodajalec, obenem tudi izložbeni aranger, vojaščin prost, starost do 25 let; je lahko tudi začelnik. Plača po dogovoru. Nastop s 1. novembrom tega leta; ponudbe je poslati do 10. t. m. pod »Trajno in ugodno« štev. 9564.

Samostojni ključavničarji
za izdelavo pločevinastih štedilnikov in pečnikov, se sprejmejo. Informacije daje »Zeljezo-prometno d. d., Bistrica pri Limbušu«.

Službo dobi kuharica
spretna samostojna gospodinja, srednje starosti, v Ljubljani sredi mesta. Nastop 1. novembra, plača po dogovoru. Pismene ponudbe do 13. oktobra na upravo »Slovenca« pod »Poštena kuharica« št. 9635.

Ščipalca na stroj
(Maschinen Zwickler) za goydear- in mackay-blažo iz dolgoletno praksu išče pod dobrimi pogoji za trajno zaposlenje Zagrebačka tvornica cipela d. d., Zagreb, Nova pes 11.

Učenec
s potrebno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod »Trgovina« št. 9668 na upravo Slovenca.

Kroj. pomočnika
za stalno delo sprejme takoj Josip Furlan na lgu št. 29.

Mesar. pomočnika
dobrega, rabim za izdelavo raznih klobas. Nasop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9539.

Šivilja za dežnike
sprejem. Pogoji: spretna in poštena. Nastop takoj. — Pism. ponudbe do 10. okt. na upravo »Slov.« pod: »Šivilja za dežnike«.

Elektromonterja
za instalacije sprejme Občinska elektrarna v Mostah. Zglašiti naj se v občinski pisarni.

Vajenca
za krojaško obrt in konfekcijsko trgovino sprejme takoj Jos. Rojina, Ljubljana.

Izurjene šteparice
ki so že bile zaposlene v mehaničnem obratu, se sprejmejo v trajno zaposlenje pri finem blagu pri Zagrebački tvornici cipela d. d., Zagreb, Nova pes 11.

Službe iščejo

Prodajalka
s triletno trgovsko gimnazijalno šolo išče mesto v galanter. trgovini. Najraje v Ljubljani. Dopise poslati na upravo »Slovenca« pod »Marljiva« štev. 9625.

Mlinar
samski, išče službe. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Mlinar« štev. 9651.

Kdo sprejme dekle
iz dobre hiše s trgovsko izobrazbo kot pomoč v pisarni, trgovini, gospodinstvu? — Ponudbe je poslati: Bernatovič, Jesenice, Gor., posterestant.

Zakonca z denarjem
ki sta vajena vseh kmetijskih del, iščeta posestvo pri starih ljudeh brez otrok. — Poizve se v upravi »Slov.« pod šifro »Pomoč starim št. 9660«.

Tudi danes

posluje inseratni oddelček »Slovenca« v svojem paviljonu poleg »Uniona« kot običajno, t. j. od 8. do 12. in od 2. do 6.

Telefon 30-30

Zasluzek

Upraviteljstvo hiš
v Ljubljani ali kako drugo opravilo v popoldanskim urah prevzame uradnik, verziran v vseh davčnih poslih. Ponudbe pod »Upravitelj 500« na upravo Slovenca.

Provizij. zastopnik
zgovoren, se išče za Slovenijo. Prilika za dober zaslužek. — Ponudbe na: Zagreb, Vaska ulica 72 C./III., desno.

»Dober zaslužek«
Iščejo se agenti (ice) iz cele Slovenije za razprodajo vrednostnih predmetov, z malo kavcijo. — Mesečna plača 1500 Din in 10 odst. provizije. Javiti se pri Josipu Lahu, Maribor, Vodnikov trg 3.

Stanovanja

Stanovanje
se takoj dobi: ena soba, kuhinja, shramba. Laze, blizu postaje. Roko.

Na stanovanje
in hrano se sprejme sodanovalec, tudi dijak. Naslov pove uprava lista pod št. 9678.

Vnajem

Lep lokal
na Celovski cesti št. 50 se odda.

Lokal z dvema sobama se odda v najem
tako v sredi mesta na prometni ulici. Primerno za brivca ali pisarno. Naslov se dobi pri upravi »Slovenca« pod št. 9586.

Pouk

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, angleščine, italijanščine itd. po profesorjih dotičnih jezikov. Vsak profesor poučuje edino v svoji materni jeziki. — Prijave samo: Kralja Petra trg 8/L.

Posestva

Kupim hišo
z malim posestvom na prometnem kraju ali večji vasi na Sp. Štajerskem, primerno za gostilno in krojaško obrt, za ceno 50.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Obrt« št. 9623.

Trgovska hiša
s prostim lokalom na deželi, se prodaja. Ponudbe na inseratni odd. »Slov.« pod št. 9617.

VACLAV SCHRAMM
LASTNA IZDELOVALNICA GODBENIH INSTRUMENTOV

Specijalna trgovina za godala vseh vrst in godalnih potrebščin. strun itd.

SPECIJALIST ZA MEDENA GODBENA GLASBILA
lastna izdelovalnica CELJE, KRALJA PETRA CESTA 14

Prodamo

Puhasto perje
kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko. dokler zaloga traja imam tudi beli puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Kočije in druge vozove
ter konjske opreme — prodamo vsled nabave avtomobila. — Tozadevno se izve v vinski trgovini Bolafio, Ljubljana.

Okrasne letvice
za oprave Vam naenaceje nudi izdelovalnica Ivan Dovžan, Ljubljana VII. — Zahtevajte vzorce in cenike!

Pletilni stroj
št. 8 ugodno naprodaj. — Istotam se prodajo skoraj nove citre in malo rabljena violina Naslov se izve v upravi št. 9389.

Stoječo uro
za jedilnico, skoro novo, prodam. — Ponudbe pod »Uro št. 9496«.

Peč na plin
skoraj novo, prodam. — Posredovalnica Ogrinc — Miklošičeva cesta 28.

Več spalnic
iz jesenovega, češnjevega, orehovega in hrastovega lesa, prodam po zmerni ceni. — Ivan Napast, mizarstvo, Vižmarje pri Ljubljani.

Proda se spalnica
iz trdega lesa. Cena 3000 Din. Naslov pove uprava lista pod št. 9674.

Objave

Izjava.
Podpisana obžalujem očitke, ki sem jih izrekla napram ned. Mariji Malnar iz Šmartna in Mariji Malnar st. — Šmartno, dne 4. okt. 1928. Mar. Pajsar.

Kupimo

Krompirja
la belega in roza bi vzel vsak teden 3 vagona v komisijo ali tudi manjše količine. Cenj. ponudbe pod »Zagreb« št. 9626 na upravo lista.

Stroj za izdelovanje cementne opeke
rabljen, z vsemi pritliklami, se kupi. Ponudbe na Anton Cimperman, zid. mojster, Topol pri Cerknici.

Dinamo stroj
dobro ohranjen, od 5 do 40 konjskih sil, tudi z akumulatorjem, kupim. — Franc Šmon, posestnik žage, Rodica, Domžale.

Kupim
registrirno blagajno. Ponudbe: S. Tičar, Jezdarska 19, Maribor.

Dnevnik Slovenec
najbolje informiran list!

Obrt

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibser, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in ročna dela dobiti po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Novo otvoren
in najmoderneje urejeni česalni salon za dame in gospode

Josip Holý
Brežice — Narodni dom izvršuje kodre (z Mayerjevim aparatom), vodno ondulacijo, barvanje las, pranje glave, manicure, ondulacijo in najmodernejšje striženje las na bubi, izdelovanje vseh lasnih del ter stalna zaloga vseh vrst gladiš. lasulj. Se priporoča Josip Holý, frizer za dame in gospode

Konjsko meso
se dobi vsak dan kakor tudi različne salami, klobase, hrenovke, safalade, najfinejšje izdelane pri Ivan Mariniček, mesar, Prečna ul. 6 v Ljubljani. Kupujem tudi konje za klanje.

Preselitveno naznanilo
Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svoj brivski in damski česalni salon iz Gregorčičeve v Igriško ulico. Zagotavljam, točno postrežbo ter se priporočam. — Jakob Hočevar, brivec.

Razno

Darujte
Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Volfova ulica št. 12!

Kašo.
ješprej, ajdovo moko vedno svež oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550. 600 in 680 Din. otomanska pregrinjala, modroce itd kupite najboljšje — Rudolf SEVER, tapetništvo, Marijin trg 2.

Pazite na obleke
ker si veliko veliko lahko prihranite, če to daste v roke in barvati v kemično pralnico, kjer je cena nižja in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc
Ljubljana Selenburgova ulica 4. Povarna: VIC - GLINCE

Suhe gobe (jurčke) divji kostani
kupi po najvišjih cenah V. H. Rohrmann Ljubljana Sv. Petra nasip št. 27. Telefon inter 2915.

Klaviirji prvih svetov. znamk!
ALFONZ BREZNIK
Ljubljana, Mestni trg 3
Na manjši obroki
Zaloga in izposojalnica najboljših klavirjev, piannov in harmonijev Steinway, Bösendorfer, Förster, Höpfl, Hofman, Original Stiegl. Popravila in igranje na najcenejšje. — Najbogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrumentov in strun.

Najboljše kolo Gritznar
vam priporočamo no znižani ceni ter najboljše!

Dubied
pletilni stroj samo pri Josip Petelinc Ljubljana
Ob vodi poleg Prešernovega spomenika — Telefon 2913.

Bukove hlode hupi

za industrijsko uporabo domača tvrdka v vsaki množini. Zahteva se lepa, zdrava, ravna, okrogla in negračna kvaliteta brez ali z malo rudečega srca. Ev. pride v poštev tudi nakup stoječega lesa. Plačilo v gotovini takoj po prevzemu, dobava od oktobra 1928 do marca 1929. Ponudbe z natančno navodbo množine, kvalitete in na katero postajo se les postavi, naj se naslovijo na upravništvo »Slovenca« pod št. 9519/20.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom naznanjamo, da je naš ljubi sin, brat in stric

Alojzij Kastrevc

dne 1. oktobra 1928 z Bogom spravljen, preminul. Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Zalujoči ostali.

V nedeljo 7. oktobra t. l. otvoriva kavarno in gostilno v hiši Ljudske posojilnice v Vojniku. Pri tej priliki izražava iskreno zahvalo za naklonjenost, ki sva je bila od cenj. gostov deležna kot najemnika gostilne Ratej. Potrudila se bova, da bova tudi v novih prostorih zadovoljila cenj. goste v vsakem oziru in se zato iskreno priporočava.

Franc in Franciška Kaš

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Konjsko meso

Naznanjam, da bom otvoril na Celovski cesti št. 50 v šiški podružnico za prodajo konjskega svežega mesa, kakor tudi klobas in salam vseh vrst. Za obilen obisk se priporoča

Pušnik Rudolf
konjski mesar
Ljubljana, Rimska cesta 19.

SEMENSKO RŽ
kupite najceneje pri Gospodarski zvezi v Ljubljani

SUKNO - DOUBL
za moške obleke
velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAVIC - Pri Sklopi
Ljubljana
Ljubečeva ul. Medarska ul.
Pred Skofjo

Sola za jezike po Berlitzovi metodi
Francoščino, angleščino, italijanščino, nemščino t. l. d. ponujajo samo izprazni profesorji dotičnih jezikov in sicer edino v njih materni jeziki.
Pojasnila in priprave: vsak dan od 10. dopoldne do 9. večer
Kralja Petra trg 8/L.

Zastopstvo
za celo Slovenijo oddam seriozni agenturni poslovni v svrhu prodaje patentirane naprave za rezanje kvasa, ki je potrebna vsaki tudi najmanjši specijerski trgovini. Potrebno je obiskovati tudi manjše kraje. Na Hrvaškem je bilo tekom 3 mesecev prodanih nad 2000 komadov. Ponudbe na: Vilim Detoni, Križevci, Hrvatska.

Zahvala
Vsem, ki so nam kakorkoli izrazili svoje sočutje, posebno pa sorodnikom, znancom in prijateljem, ki so naši blagi rajniki

FINI
v obilnem duhtečem cvetju poslali svoj poslednji pozdrav, nji v slovo in nam v tolažbo, sporočamo tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.
V Ljubljani, 5. oktobra 1928.
Družina Belč.

Potrji globoke boli naznanjamo, da je Vsemogočni Oče poklical k sebi našo dobro, preskrbno soprogo, ljubečo sestro in teto

Marijo Mehle
soprogo upokojenega poštnega pomožnega kondukterja
po trudnem življenju v svoje nebeske višave.
Pogreb nepozabne najboljšje žene se vrši v soboto 6. oktobra ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina, cesta 5, št. 39, na pokopališče na Viču. Maše zadržane se boro v župni cerkvi sv. Antona na Viču.
Vič, dne 5. oktobra 1928.
Zalujoči ostali.